

TĖVIŠKĖS NAMAI

Broniaus Budriūno kantata Dainų šventei

VLADAS JAKUBENAS

Bronius Budriūnas yra jauniausias iš trijų brolių, kurių visi yra muzikai. (Antanas yra likęs Lietuvoje; vyriausias — Motiejus gyvena Vokietijoje.) Jų tėviškė — Pabiržės bažnytkaimis, netoli Biržų, šiaurės Lietuvoje.

Šakotos kūrybos keliu

Bronius Budriūnas yra talentingai pasireiškęs įvairiose srityse; jis įsigijo nuodugnią kompozitoriaus išlavimą, baigdamas prof. Gruodžio kompozicijos klasę Kauno konservatorijoje; ten pat jis baigė ir vargonų klasę; tremties stovyklų laikotarpyje jis dar gilino savo kaip kompozitoriaus žinias Vakarų Vokietijoje.

Jau Lietuvoje jo vedamieji chorai pakartotinai laimėdavo pirmąsias vietas įvairiose varžybose; ir vėliau, tiek Vokietijoje, tiek Amerikoje, jis pasižymėjo kaip chorvedys, sugebąs pasiekti aukšto darnumo ir meniškumo jo vedamuose choruose.

Kompozicijos srityje, šalia keleto simfoninių veikalų, fortepiono sonatų ir kitų instrumentinių miniatiūrų, jis yra tvirtai įėjęs į lietuvių muzikos gyvenimą ir savo vokaliniais kūriniais, tiek solo balsui, tiek chorui: „Mano protėvių žemė“ (chorui su soprano solo), „O Nemune“, išplėsta liaudies daina „Praded aušrelė aušti“ chorui; „Šauksmas“, „Išdykęs rudenėlis“ ir visa eilė bažnytinių giesmių solo balsui yra, šalia daugelio kitų, plačiai žinomi Br. Budriūno vokalinės kūrybos pavzdžiai. Br. Budriūno muzika pasižymi nuosirdžiu lietuviško charakterio melodingumu, nebabilia, kartais gan naujoviška, bet švelniai skambančia harmonija ir jaukia lyrine, kartais melancholiška, kartais šviesiai pakilusia nuotaika.

Bendrasis naujos kantatos pobūdis

Nuo 1953 m. Br. Budriūnas yra šv. Kazimiero lietuvių parapijos vargonininkas Los Angeles mieste, Kalifornijoje. Jis ten yra paskendęs visokeriojoje veikloje. Jo vedamas choras yra aukšto lygio, žinomas ne vien lietuvių tarpe; jis turi didelę mokinių studiją, tiek fortepiono, tiek dainininkų; talkina Los Angeles miesto valdybai kitataučių chorų srityje;

verčiasi ir nejudamojo turto bizniu.

Visa tai atima daug laiko ir sumažina Br. Budriūno, kaip kompozitoriaus, produktyvumą. Tačiau, atsiradus akstinui, atsiranda laiko ir energijos. Gavęs užsakymą parašyti kantatą III dainų šventei, Bronius Budriūnas praturtino mūsų chorų literatūrą nauju, stambiu ir vertingu įnašu. Br. Budriūno „Tėviškės namai“ (B. Brazdžionio tekstas) parašyti sopranui, bosui, mišriam chorui ir fortepionui; kantata yra keturių neilgų dalių, užbaigtos visumos, patriotinės, šviesios nuotaikos. Jos muzikos pobūdis turi glaudaus ryšio su konkrečiu uždaviniu: ji skirta masiniam chorui atlikti, todėl išlaikyta santūriame, diatoniskame ir tonaliame stiliuje, su aiškia linija vedamais choro balsais. Nėra panaudota aiškių liaudies melodijų citatų, bet apšiai naudojami mūsų melodijoms charakteringi motyvai. Forte-pijono partija yra komplikuo-tesnė, reikalauja, jei ne virtuozo, tai bent gerokai pažengusio pianisto; ji yra skambi, išnaudoja instrumento galimybes. Vokalinės partijos parašytos su Br. Budriūnui įprastu šios srities pojūčiu; reikalinga vis dėlto dainininkų,

Bronius Budriūnas

gerai valdančių aukštąs gaidas; sopranas pagedautinas daugiau dramatinis, negu lyrinis; boso solo partija lengviau atliekama boso - baritono, negu gryno boso.

Apie atskiras kantatos dalis

Pirmoji kantatos dalis prasideda moterų, vėliau vyrų, o baigiama mišriu chorų; nuotai-ka — šviesiai elegantiška; turinys iliustruojamas baigiamais žodžiais: „Stebuklingos gero Dievo rankos ieškančius namo parves“.

Antroji dalis labiau dramatiška, minorinėje tonacijoje; energinga tema pradeda žodžiais: „Namai, namai, pavasariu pražydė“. Boso arija aidi dramatišku pakilimu; po to vėl grįžta pirmą kartą, energinga tema, šviesiai užsibaigianti mažoro tonacijoje žodžiais: „Namai, namai, kaip karštas džiaugsmo vynas rudens naktų auksiniam si-dabre“.

Trečioji dalis prasideda lyg varpais, plačiais ir garsiais fortepiono akordais; jiems nusikambėjus, eina elegiškas sop-rano solo; moterų choras pradeda tyliai, liaudiškai skamban-

Chorai Dainų šventės paruošoje...

Nuotrauka V. Maželio

čią melodiją: „Tyliai, tyliai va-saros naktį, kai dangus gimta žvaigždė pamos“. Toliau sopra-no solo, moterų choro, o į galą iš mišraus choro ansamblio iš-siplėtoja į galingą fortissimo žodžiais „Aidų aidais mūsų skam-bės daina“.

Ketvirtoji dalis įdomi tuo, kad antros dalies energingoji

melodija čia panaudota, kaip fugos tema, pravedama per vi-sus keturis balsus; šios fugos kulminacija reiškia žodžiais: „Mes giedame jūsų gyvąją ba-ladę, namų ieškodami visuos keliuos“. Po neilgos fortepiono in-terliudijos prasideda finalas (Grave - Maestoso), pradžioje unisonu, vėliau balsams prasi-

skleidžiant, dalyvaujant visam sąstatui: mišriam chorui ir abi-em solistams. Baigiamos apo-teozės žodžiai yra: „Širdį neša-džiaugsmas, Lietuvos pavasa-rio diena“. Tiek B. Brazdžionio žodžių, tiek Br. Budriūno mu-zikos pagrindinė nuotaika yra šviesi, vaizduojanti ne tiek (Nukelta į 3 psl.)

NAUJAS TARPSNIS KŪRĖJŲ KOVOJE PRIEŠ PARTIJĄ

Sovietų literatūroje gausiau religinių bei istorinių temų, bet... tai buvo prieš 23-ji partijos kongresą

Sovietų Sąjungos rašytojų ir menininkų kovoje prieš parti-jinę dogmą pastaruoju metu žiū-rime naujus reiškinius: tos ko-vos naują tarpinį liudija religi-nių bei istorinių temų pagausė-jimas. Nepaisant šaltų vėjų, pa-dvelkusių 23-me kom. partijos suvažiavime, atrodo, kad, var-žymų nepaisant, Sovietijoje ir toliau bandoma kūryboje pa-reikšti laisvę.

Kodėl beveik nutylėta Achmatovos mirtis?

Šių metų kovo 5 d. mirus vi-same pasaulyje žinomai rusų poetei Annai Achmatovai, apie jos mirtį sovietinė spauda rašė nepaprastai šykščiai. Nebuvo paskelbtos nusipelnusios kūrė-jos nuotraukos, įdėtas vos 20 eilučių Tass agentūros praneši-mas. Tai nenuostabu, nes prieš tris mėnesius, vasario 26 d., „Pravdos“ ir „Izvestijų“ dien-raščiai plačiai išryškino miru-sio Andriejaus Ždanovo, Stali-no laikais buvusio ideologinio vadovo, nuopelnus — o jis juk Achmatovą buvo pavadinęs „liaudies priešu“, pasistengęs, kad ji būtų pašalinta iš rašyto-jų sąjungos ir kad nebūtų spausdinama jos kūryba.

Vis dėlto kiek vėliau, kovo 8 d., mirusioji poetė plačiau pa-minėta „Literaturnaja Gazeta“ sukiltyse. Tą pačią dieną „Izves-tijose“ apie Achmatovą rašė Aleks. Tvardovskis, nors tas straipsnis, su įvairiais prieša-rašymais, daro įspūdį, kad jis rašytas kelių autorių. Svarbiau-sias priekaištas — kūrėja savo poezijoje buvo atsilikusi nuo pagrindinių socialistinių bei poli-

V. ALSEIKA, Vokietija

tininių įvykių. Šiaip ar taip, so-vietų spauda pripažino, kad Achmatovą tenka laikyti didė-liu talentu ir išskirtina asme-nybe.

Tai vienas pastarojo meto brožuų. Esama ir kitų (vis at-mintina, kad aprašomieji įvy-kiai liečia laikotarpį prieš 23-ji partijos suvažiavimą, šių me-tų kovo 30 d.).

Rašytojai nutolsta nuo partijos nubrėžtos krypties

1965 m. pabaigoje pasirodė Vladimirio Solouchino knyga „Z lirieskich pozicij“ (Iš lyriškojo požiūrio). Matyt, dėl knygos turinio, jos tiražas, pagal so-vietinius papročius, mažas — vos 8,000 egz. Jau pačioje pra-džioje autorius kritikuoja par-tiją dėl jos pažiūros, kad „kū-rėjai, inteligentija privala tar-nauti partijai“. Jis klausia: ne-gi inteligentai nesudarą tautos? Jo žodžiais, šiuo metu Sovieti-joje tauta yra virtusi monolitu ir vis dėlto tebenurodoma, kad tos tautos dalis (inteligentija, kūrėjai) turį tarnauti kitai tau-tos daliai. Kuriai? Autoriaus nuomone, tauta gali būti bloga ir gera. Vienas jos atstovų so-dinamas į kalėjimą, kitam už-dedamas laurų vainikas. Net ir viename žmoguje gali būti įvairių priešingumų. Solouchi-nas, pagaliau, teigia, kad ne kas kitas, kaip kūrėjai tautai nuro-dą kryptį, teikia impulsų ir tie kūrėjai kaip tik atstovauja dvasi-nę nepriklausomybę.

Du trumpi Viktoro Nekraso-vo kūriniai „Novyj Mir“ 1965 m. gruodžio mėn. n-ryje vėl liu-dija, kad nukrypstama nuo par-tijos kurso. Jo kūriniai nutolę ir nuo socialistinio realizmo rei-kalavimų. Pvz. antrame apsa-lu kyme apie apsilankymą Stalin-

(Nukelta į 4 psl.)

V. K. Jonynas Prosper Merimee „Lokio“ titulinis puslapis (medžio raizgyns)

Kertinė Parastė

REIKIA DRĄSOS PASIGRUMTI SU LOKIU

Tik prieš gerą mėnesį buvo nugirsta, kad kompozitorius Darius Lapinskas rašo viena-veiksmę, kelių paveikslų ope-rą pagal Prosper Merimee lie-tuviškos temos novelę „Lo-kys“. Ir ne tik rašo, bet užsi-mota ją Jaunimo kongreso pro-ga net pastatyti Chicagoje. Daug kam norėjosi tuo ir ti-kėti ir netikėti. Mums, įpratu-siems į nusistovėjusius laiko, darbo bei kūrybos svaresčius, atrodė toks užsimojimas neį-manomas. Juk per porą mėne-sių parašyti operą ir ją išvesti scenon su solistais, choralis, kostiumais, dekoracijomis ir simfoniniu orkestru būtų kaž-kas jau virš mūsų įprastinių jėgų ir tempų.

O tačiau, kaip šios dienos kultūrinėje kronikoje skaito-me, LOKIO opera jau repetuo-jama, ir jos premjera bus Jau-nimo kongreso metu, liepos 1 d., Chicagoje. Jaunimo metuo-se mus džiugina jauno kompo-zitoriaus ryžtas ir drąsa pasi-galinėti su „Lokiu“. Žinoma, kiekvienose imtynėse galima ir pralaimėti. Kiekviena šitokia pastanga yra taipgi ir geroka rizika. Betgi bijant pralaimėti, niekada niekur nerizikuojant, dažniausiai niekada nieko ir nelaimima.

Šia proga tad ir norėtūsi, kad panašius pasigalinėjimų su lokiu, ypač mūsų kultūriniam bei visuomeniniam gyvenime, būtų dažniau ir kad imtynių rezultatus vis galėtume įrašyti kultūrinių laimėjimų skiltin.

Nepasakyti, kad tokių im-tynių su lokiu laisvoje lietuviš-koje bendruomenėje lig šiol vi-sai nebuvo ir nėra. Vien tik šiuose metuose jų mūsųose tik-rai netrūktų. Sakysim, nepasi-

tenkinimas artėjančioje Dainų šventėje vien tik šiaip sau har-monizuotomis liaudies ar atski-rų kompozitorių trumpesnėmis dainomis, o užsakymas Br. Budriūnui specialios kantatos ir jos atlikimas Dainų šven-tėje yra taipgi tikras galinėj-i-masis su lokiu. Ir pats pirma-kartinis Pasaulio lietuvių jau-nimo kongresas yra taipgi ga-linėjimasis su lokiu. O ruden-iop lietuviškosios koplyčios pašventinimas ir Religinis kon-gresas Washingtone argi tai nėra rimtas galinėjimasis su lokiais?

Būtume išskirtinė tauta vi-same pasaulyje, jeigu tokiais ir panašiais atvejais skritume vien tik laimėjimų laurus. Kiek vieno naujo ir didesnio užsi-mojimo vykdyme šalia laimė-jimo būna nemaža ir šiaip įprastinė ir trafaretinė kas-dienybė, kuri be ženklo ir nu-byra su praeinančia diena. Net gona sunku išvengti tokių tuš-čiavidiurių, vienedienių žiedų, neužmezgančių jokių vaisių vis didesniame tautos kultūriniam brendimui.

O nuo lokio kalbai pakrypus į žiedus, tenka prisitarti, kad mes, tur būt, visi labiau mėgs-tam sentimentaliai ir tingiai pasvajoti, negu, įtempe visas jėgas, atominio amžiaus tem-pu suorganizuoti, sukurti ir ki-tiems parodyti ką nors tikrai lig šiol dar neturėto ir neišban-dyto.

Jeigu artėjančioje Dainų šventėje ir Jaunimo kongrese to, pasakytume, galinėjimosi su lokiais tikimės vienokia ar kokia forma akivaizdžiai pa-matyti, tai 23-lignio kongreso planavime vis dėlto galėtų pa-siekti platesnis, naujesnis ir drąsesnis užmojis. Ar negalėtų būti lokio už-lėjimu Washing-tone ne vien istorinis lietuviško s'os šventovės atidarymas, bet ir stambesnio religinio muzikos kūrinio premjerinis atlikimas, reprezentacinė religinio meno paroda, aukšt lygio koncertas ir literatūros va'aras, vertingi patys savyje, ne vien tik kaip tretiųjų patiekalai prie užkan-džių?

Pastarosios progos atveju, gal sakyti, kad jau maža t'clikę laiko ką nors kitaip pa-keisti bei stipriau užsimoti. Ta-čiau lig šiol apie tai pagalvoti ir ta kryptimi ką nors daryti laiko buvo apšiai. O pagaliau dar belikę geri trys mėnesiai. Jeigu netrūko drąsos per du mėnesius mėginti parašyti ir pastatyti naują operą Chicagoje, kodėl reikėtų baimintis gal net dar didesnio arba bent ly-gaus pasiryžimo Religinio kon-greso darbuose Washingtone, norint kad iš to liktų ryški ir gili žymė mūsų religinės kūry-bos raidoje?

Žodžiu, visokiomis čia sumi-nėtomis ir panašiomis progom-is mūsųose būtų labai pras-minga provokuoti rimtus pasi-galinėjimus su lokiais, nesiten-kinant vien tik žaidimu su ak-sominiais meškiukais.

k. b.

Šiame numery:

- Reikia drąsos pasigrumti su lokiu.
- Broniaus Budriūno kantata Dainų šventei.
- Naujas tarpsnis kūrėjų kovoje prieš partiją.
- Lietuviškos tvirtovės pavergetoje sostinėje.
- Vokiečių poetas Johannes Bo-drowski ir jo eilėraščiai.
- Dr. Leonardas J. Šimutis — or-dinarinis profesorius.
- Rengiamo monografija apie Vytauto Didžiojo universitetą.
- Mokslininkų sąžiningumas Lie-tuvoje.
- Prancūziškų knygų leidimo re-vo-lucija.
- Spygliai ir dygliai.

„VIŠČIUKŲ ŪKIO“ TEMOMIS

Anatolijaus Kairio komediją Los Angeles scenoje pamačius

JURGIS GLIAUDA

„Viščiukų ūkis“, Anatolijaus Kairio premijuotoji komedija, šiomis dienomis buvo pastatyta Los Angeles scenoje. Veikalas toks savaimingas, gaivalingai naujas mūsų scenoje, kad verta su kai kuriomis pastabomis grįžti prie prieš trejus metus premijuotos komedijos ir paieškoti, kiek periodikos straipsnio rėmai leidžia, veikalo esmės, po draug sustojant ir prie veikalo režisūrinės interpretacijos.

Pagal jau susidariusią populiarų nuomonę „Viščiukų ūkis“ atremtas į aktualiją. Tai yra nūdiens, besikeičias visuomeninių problemų fermentas. Tai nėra tas patikimas populiarų komedijų pagrindas: žmogiškosios ydos ir situacijų painingas. Satyra aktualiai dėkinga gal tik nūdiens apžvalgai, nusidant ir šaržui ir parodijai. Ant liežuviu puola grotesko terminas. Ir palankiai plunksnai lengva, iš to punkto išeinant, vertinti veiklą kaip buities komediją, autoriui saugiai įvedus ir fantastinio elemento.

Mums atrodo, toks atsiliepiamas neatitiktų reiškinio esmės. „Viščiukų ūkis“ nėra tokia komedija, ir eiti į tos komedijos vertinimą su aukščiau pažymėtomis prielaidomis netinka. Tai būtų tik tokio vertintojo įžvalgumo reputacijos neišlaikytas egzaminas.

„Viščiukų ūkis“ yra satyrinė komedija, bet autorius sugebėjo išgriepti ją iš buities. Tai yra intelektualinė satyrinė komedija; tai komedija, sukoncentruota absurdo teatro teze ir savo bėgyje sukūsi prieš tas dogmas, optimizmą paėmusi primatu, o negatyvizmą pralaimėjusių ristikų ne tik rampos šviesto, bet ir žiūrovo pasaulėjauto - sąžinėje.

Nekompliciuotas, aiškus yra komedijos turinys.

Viščiukų ūkio visčiukai išsigeima (raudonėja). Savininkai ieško būdų, kaip pataisyti padėtį. Samdo techniką inkubatoriaus priežiūrai. Savininkų sūnus, įsigijęs politinių mokslų doktoratą, vis dėlto dar tebeieško savęs. Jo neišbaigta asmenybė lengvai linksta į bet kuriuos eksperimentus, kad tik jiems būtų suteikta quasi - moksline apdanga. Jo žmona, ekscentriškai paslanki moteris, stumta stumia savo vyrą į naujovių ieškojimą, tikėdamasi iš to garsio ir garbės. Iš cirko pabėga meška — ir politinių mokslų daktarui kyla fantastinė idėja susibičiulauti su meška, išmokyti ją kalbėti lietuviškai. Eksperimentas atkartoja sudomina, jis įtiki jo prasme ir būtinybe. Pagal mūsų patarę — su kuo sutapsi, tokiau pat tapsi, daktaras, nesugebėjęs išmokyti meškos kalbėti lietuviškai, pats ima virsti meška, pradeda meškėti. Daktaro ir viščiukų žlugimo akivaizdoje vyksta optimizmo palaikoma kova: tėvas susprogdina tikrąją cirkinę mešką, o technikas priverčia savo armonikėles muziką paraudusius viščiukus pabėgti nuo meškos. Papildomais intrigos stūmėkliais veikia savininkų duklė, padėdama geriešiams ūkio gelbėjimo veiksams; ir cirko žmogus - meškininkas, padėdamas daktarui vis labiau klysti savo eksperimentuose.

Kada meška susprogdinta ir viščiukai atsigauna — viščiukų ūkis išgelbėtas nuo žūties.

Toks fantastinis siužetas sukaupė savyje visą eilę problematikos, kurią atrandame vietomis po simbolikos, vietomis po paralelių ir alegorijų skrais-

te. Dėl to, kad nūdiens žmogus tesupranta tik nūdiens simboliką, „Viščiukų ūkis“ ir buvo pagarsintas kaip į aktualiją atremta komedija, kaip satyra nūdiens aktualijai.

Iš tikrųjų — meška (net kai kur įsakmiai pabrėžta „rusiška“), cirkas — ambasada, „bytnikiškumas“, viščiukų raudonėjimas, smegenų plovimas — sukelia mintį tik nūdiens aktualybės.

Sarkazmas knyginiam intelektualitetui ir savos sveikos minties praradimas atskamba į išminties šaltinį — į „Encyclopedia Britannica“. Simbolika skamba ir gaidžio kakariukė, kada smėklos išvaikomos, arba atletuėjimas, lietuviška kugelė, barščius ir kopūstus valgant.

Ir praityje į gryną aktualiją buvo atremta daugelis lietuviškųjų komedijų. Keturakis savo „Amerikai pirty“ panaudojo emigracijos į Ameriką atvejį. Vaidūnas nepabūgo linksniuoti savo komedijose Hymanso projekto, buržuazėjimo, miesčio-nėjimo irgi su užsienyje persimokiusiais politinių mokslų dak-

Pavasario metamorfozės pirmoji dalis...

Nuotr. R. Kisieliūnas

tarais. Grušas savo „Tėvą“ atremė į tokį prozaiką dalyką, kaip neišperkama veksė, išplėtes temą iki filosofavimo ir deklaracijų apie teisingumą.

Kodėl tad negali Anatolijus Kairys elgtis panašiai? Bendarbiavimo su pavergtą tėvyne problema yra itin skaudi ir aptariama kartais iš neįtikimiausių pozicijų. Emigracinės laisvės kovos vertinamos šiaip ir kitaip. Žmonės dėl tų problemų eikvoja nervus ir laiką; sukvienėjimo irgi su užsienyje persimokiusiais politinių mokslų dak-

terčiant dėl to ir savo visus pranešimus į nulį. Mūsų visuomenė emigracinė. Ji pulsuoja tipingomis emigracinėmis problemomis. Kas atskleistų rusų emigrantų 1920—30 metų spaudą, rastų ir ten visą tą problemų ir antiproblemų konglomeratą, kurį maišome ir mes savutarpyje.

Tad kodėlgi neskirti komedijos tai problematikai pakutenti? Komedijai, kaip valgiui, reikia druskos: sarkazmo, pašaipos, čiažančio posakio... O vis dėlto „Viščiukų ūkis“ nėra aktualijų ir nūdiens problemų bazėn atremta komedija. Kaip kiekvienas ryškesnis literatūros kūrinys, taip ir „Viščiukų ūkis“ turi dvigubą bazę, dvigubą interpretaciją ir dvigubą foną. Todėl nūdiens aktualijai tolstant į praicitį, „Viščiukų ūkyje“ dar labiau ima šviesti ta kita, pagrindinė jo prigimtis.

Šioji komedija atremta į beprasmią, absurdišką blogio vėžimąsi mūsų prigimtin. Todėl komedijos vyriausias personažas, kaip toks, yra Viščiukų ūkis. Jis yra vienas organizmas — iškantis ir abejojantis, kenčias ir viltingas, apmaudingas ir besiryztas kovai. Iš anomaijos jis veržiasi grįžti į normalumą, į natūralumą, nes tik ta padėtis teikia laimę ir gyvenimo pajutimo pilnumą. Kada kova baigta, logiškai ateina ir triumfas. Optimistinė pabaiga, aišku prigimta komedijai. Kaip gali komedija nesibaigti „happy endu“? Bet „Viščiukų ūkis“ kito žanro komedija, ir ta sfera, kurią ji liečia, reikalinga ne komedijinio, bet loginio sprendimo. Dar tikrąjį kalbant, pripuolamo artėjimo į sprendimą, nes kiekvienas sprendimas filosofijoje tėra tik individo sprendimas. Blogis (meška) žuvo, ir čia logiška yra triumfo apraška.

Fantastikos sferoje mes matome ryžto triumfą. Konkretume čia žmogus nugalėjo žvėrį, žmogus netapo žvėrimi, žmogui neįmanoma bendrauti su žvėrimi. Ar gali būti kitų vertinimų, kitų nuomonių? Dėl gero veikalo supratimo ir rašoma ir susimušama. Tik dėl gero ir gilaus veikalo — šiuo atveju dėl „Viščiukų ūkio“, Anatolijaus Kairio komedijos.

Tačiau visad atidžiai stebint pirmąjį veikalo foną, būtinį ir sufantastintą fasadą, tenka suvokti nematomąjį, antrąjį, giliai susilptą foną, į kurį absurdo teatro tradicija Kairys įvedė negatyvų svečią į Viščiukų ūkio visumą — Blogį. Neleisdamas Blogiui Viščiukų ūkio paglemžti, Kairys sukilo prieš absurdininkų dogmas, apreiškė save savarankišką ieškotoją, atmesdamas dabar diktuote diktuojamas madingąsias negatyvizmo normas. Juk, einant komedijos veiksmui, galėtų „sumeškėti“ ir visi-veikalo personažai — bet čia žmogus triumfuoja prieš žvėrį.

Pavasario metamorfozės antroji dalis...

Nuotr. R. Kisieliūnas

Pavasario metamorfozės trečioji dalis...

Nuotr. A. J. Šukio

se, tai pasyvumo užgožtuose, tai energijos atgimdytuose personazų žestuose ir visų bendrame jausme, kad, štai, pagaliau, mes nevaidiname, mes gyvename scenoje...

Aktoriai, daugumoje jaunimas, jau yra dalyvavę akademi-niuose teatruose ir į „Viščiukų ūkį“ jie atėjo kaip į savo pažintą sferą.

Ir žiūrovų salė, suvokusi komedijos neįprastumą, kaip reta kada, tapo to pastatymo triumfo dalyviu.

Pijus Sakalas ir jo žmona Agota (Jonas Janušauskas ir Danutė Tuminaitė) buvo dvi priešpriešos, bet papildančios viena kitą problemos suradime

ir jos sprendime. Sakalas, atremtas į loginį svarstymą kartais praranda tai, ką intuityviai įžvelgia jo žmona. Janušauskas savo balso virpėjime, apmaudingai kviečias pavojaus akivaizdoje „būti visiems kartu“, ir Tuminaitė, užsigynusi verksmo, atkūrė gyvus, jautrius, giliai kenčiančius žmones sufantastintose jų gyvenimo aplinkybėse. Jie sudarė vieną iš komponentų, kuris atrėmė save į tradiciją, pralaimi savo vaikams, bet nepralaimi esminės kovos. Blogio artėjimą jie suvokė aiškiai, paprastai, be abejonių.

Ju vaikai — Arūnas (Manfre-
(Nukelta į 4 psl.)

Ofta. 435-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
MUSKULŲ LIGOS
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-
atsiliepiama, skambinti MI 3-0001

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Rez. GI 8-0873
DR. B. SAIZONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 1-2 ir 6-8 val. vak.
Šešt. 12-4 v. p. d.
Trečiadienis uždarytas

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. PR 6-0022 Rez. PR 8-6960
DR. A. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofis val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.
Šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susi-
sitarima

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Ofta. HE 5-1818, Rez. RE 6-9807
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. p.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. d.

Nuotrauka Vytauto Maželio Žydintis pavasaris...

TĖVIŠKĖS NAMAI

(Atkelta iš 1 psl.)

tremties ilgę, kiek pasitiki-
mą ateitim, artėjančia tėvynės
laisvę. Žodžiu, autoriui ir kom-
pozitoriui pavyko įtikinamai ir
su nemažu pakilimu šią nuo-
taiką praveisti.

Masino choro požiūriu ši kan-
tata nėra visai lengva; mūsų
chorai turi gerai pasitempti.
Tačiau Br. Budriūno kantata
neperžengia realiojo mūsų cho-
ro pajėgumo. Mūsų geresniems
chorams "Tėviškes namai" su-
daro įspūdingą repertuarinį nu-
merį, nugalimą be didesnių sun-
kumų. Visas veikalas yra sa-
vąjje užbaigta visuma, bet, kas
taipgi svarbu, jis gali būti efek-
tingai atliekamas ir atskiromis
dalmis. Trečioji dalis gal ge-
riausia ir tinka kaip atskiras
koncertinis numeris; pirmos
dvi dalys gali būti atliekamos
ir pavieniui, ir abi kartu. Pas-
kutinė dalis yra itin įspūdinga,
bet, gal būt, mažiau savaran-
kiška: ji išplaukia iš buvusių
dalių kaip epilogas.

Naujenybių ir specialios paskirties muzikos veikalų problema

Pernai į Chicago Lietuvos
operos suruoštą Verdi "Re-
quiem" ir Br. Markaičio "Vil-
niaus varpų" kantatos koncertą

atsilankęs amerikietis kritikas
apie šį pastarąjį Br. Markaičio
kūrinių išsitarė, kad jis atsto-
vauja "XIX amžiaus plačių
tautinių melodijų" stilių ir kad
"pastatytas prieš 50 metų, nie-
ko neužgautų savo naujumu".
Ši nuomonė tada kai kuriems
lietuviams suteikė bereikalingo
nusiminimo. Taurus ir vertin-
gas Br. Markaičio veikalas ne-
buvo taikytas paskutinei nau-
jenybių madai. Jis visai į tai ir
nepretendavo, paskirtas tam
tikram, specialiam tikslui, tam
tikrai nuotaikai atvaizduoti ir
tam tikrai visuomenei, kuriai
"XIX amžiaus romantinės melo-
dijos" tebėra ir tebebus gyvos.

Naujumo kriterijus gali būti
taikomas pvz. D. Lapinsko mu-
zikai ar abstraktizmo keliais ei-
nanties mūsų dailininkams,
kurie tuo atveju irgi gali ame-
rikiečių kritikai pasirodyti at-
stovaujant "priešpaskutinįją", o
ne "paskutinįją" madą. Nauje-
nybių kriterijus nėra pritaiko-
mas lietuviškai patriotinei kan-
tatai ir dar mažiau pritaikomas,
jei ji yra skirta Dainų šventės
masiniam chorui atlikti. Čia di-
džiausias nuopelnas yra atitiktį
siekiamą uždavinį, pasiliekant
nuosirdžiam, nuotaikingam, ne-
įklimstant į nuvalkiotas bend-
rybes ir banalumą.

Kiek visa tai liečia Budriūno kantatą

Šia prasme Br. Budriūno kan-
tata veikia itin teigiamai. Jos
autorius moka rašyti paprastai,
nuotaikingai, skambiai; jo var-
tojama harmonija nėra per daug
naujoviška, tačiau nėra ir mo-
kykliškai klasiška. "Tėviškes
namų" kantatoje mes atpažįsta-
me Br. Budriūną panašų, kaip
jo populiariose choro ir solo
dainose; jaučiame prityrusio
kompozitoriaus ranką, mokančio
susivaldyti sau pasistatytuose
rėmuose, bet kartu laisvai val-
dančio jo kūrybinės vaizduotės
jam pateiktą medžiagą. Yra tai
subrendęs, savyje užbaigtas ir
kūrybinio polėkio pilnas darbas;
vien sugebėjimas sukurti homo-
foniskai antroje dalyje panau-
dotą melodiją, tinkančią kaip
fugos tema kantatos užbaigoje,
rodo įdomią kūrybinę idėją ir
sklandžią kompozicinę techniką.

Mūsų chorams skėmingai nu-
galėjus Br. Budriūno kantatos
problemas, ji turėtų praskambėti
tik, kaip centrinis Dainų šven-
tės programos numeris, palie-
kantis ilgai trunkančio įspūžio.
Kiekvienas atveju — turime nau-
ją, vertingą įnašą į mūsų cho-
rinę literatūrą: šviesios nuotaikos,
optimistinės ir lietuviškai
kantatą.

Vokiečių poetas JOHANNES BOBROWSKI

Johannes Bobrowski (1917—
1965) vėnas žymesniųjų šių die-
nų vokiečių jaunesniosios, jau
po šio karo pasireiškusių kar-
tos poetų, kuriai priklauso Hoel-
lerer, Eich, Piontek, Celan, Ka-
schnitz, Bachmann ir kiti jau
pasireiškę vardai. Gimęs Tilžėje,
gimnaziją baigė Karaliaučiuje,
kur studijavo meno istoriją, bet
dėl karo studijų nebaigė. Nuo
1939 išėjęs karuomenėn, karui
baigiantis, kovojo Kurše. 1949
grįžo iš rusų belaisvės ir Berly-
ne ėjo leidyklos lektoriaus pa-
reigas. Tragiškai žuvo 1965 m.
rugsėjo 2 d.

Rašyti pradėjo nuo 1941 me-
tų. Paskelbė du poezijos rinki-
nius: "Sarmatische Zeit", 1961,
ir "Schattenland Stroeme",
1962, ir du romanus: "Levinus
Muehle", 1964, ir "Litauische
Klaviere", 1966.

Tiek savo poezijoje, tiek ro-
manuose Bobrowski gausiai se-
miasi temų iš Lietuvos gyvenimo
bei lietuvių tautos istorijos.
Kaip pats sakosi Hans Bende-
rio išleistoje šio pokario vokie-
čių poezijos antologijoje "Wi-
derspiel", užaugęs Panemunėje
tarp vokiečių, lietuvių, lenkų,
rusų, gerai pažino tų kraštų
gyvenimą bei kultūrą ir tatau
atsispindi jo raštuose.

Bene labiausiai jis apgaile-
sėta senųjų prūsų likimą, ir
jo poezijoje, tur būt, pati įspū-
dingiausia yra "Prūsų elegija".
"Tai istorija iš kaltės ir nelai-
mės", sako jis, "jau nuo vokie-
čių ordono laikų, ir įrašyta kaip
kaltė - skola mano tautos są-
skaiton. Jau per vėlu atgailoti,
bet galima nors šiekį tokią vil-
tį žadinti ar poezijos žodžiu at-
virai pasiskaityti". Dėl tų pra-
rastų žemių jo simpatijos aiš-
kiai krypta lietuvių pusėn, ir
kone pusę savo pirmojo poezijos
rinkinio jis pašvėnčia lietu-
viškom temom, kur duoda ei-
lėrašių apie lietuvių dainas,
apie lietuvišką šulinį, pasakoja
savo karo dienų įspūdžius Kau-
ne 1941, rašo apie Marijampolę
("O, gražus Marijampolės mė-
nulį"), apie Vilnių su jo praei-
ties romantika ir dabarties rea-

Sv. Mykolo ir Sv. Onos bažnyčios Vilniuje.

J. Kuzminskio medž. raizynas

Johannes Bobrowski

MICKEVIČIUS

Esu ties ažuolynu, pili
dunkso, žvakę
pastatė motulė
prie Vilniaus votų paveiklo, ant upės
skraidžiojo burės, dūmuos
vanagas nūrė
viršum melsvumo, raudonas
vakaras pasekė jį.

o po to miestų metas
gatvių metas, ir Krimo bangu
dūžiai, prieš jūrą
kelio dulkės pakilo, vežamas
nulėkė per Akermano stepes —

Įprantu aš į laimę,
ir sakau, tai taip lengva,
lyg mano balsas panešų,
ir geru ašen lietu, atgal
padedu galvą ant mūro
Paryžiu, geru ašen dangų
kaip burna, matau
vanagą laikomą oro
virš ažuolyno, ir upė
lanką nuntampa žemyn
lygumų toliau
ten po kregždžių dangum
ir iš sraivinio ankščio,
viršum kaimų įtempus,
viršum girių: diena
rūsty suspidus, ginkluota —

Grįšiu išvargęs aš nuo giesmių
ir nuo kalbų, etudu
vienam skriejant viršum ausies, ir stovėsiu
ant kalvų ir klausysiuos
vieno garso ir tono
ieškosiu aš drebančią burna
ir sakysiu: taip lengva tai.

lybe, apie Nemuną, Nerį, Jūrą,
Daubą, lietuvišką kaimą ir jo
romantiką ("Kaime, tarp Ne-
muno, pelkių, o tu mano švie-
sa begaline").

Laisvų ritmų, Klopstocko
įtaigota, moderni ir kartu kla-

siška yra Bobrowskio poezija.
Tai vienas iš labiausiai pagarsė-
jusių jaunųjų vokiečių poetų
šių dienų Europoje, sako R. ir
kėjų ir imitatorių, taipgi visos
M. Mead Bobrowskio poezijos
vertimus angli kalbon (Sha-
dow Land, 1966), pasirodan-

čiuos šiomis dienomis. Jis jau
lyginamas su vokiečių poezijos
šalais, susilaukęs visos eilės se-
šių dienų Europoje, sako R. ir
kėjų ir imitatorių, taipgi visos
eilės premijų, o kartu pagarsi-
na ir lietuvių vardą Europos
žemynė.
A. T.

LIETUVYBĖS TVIRTOVĖ PAVERGTOJE SOSTINĖJE

ATSIMINIMŲ PYNĖ IŠ PIRMOS LIETUVIŠKOS
GIMNAZIJOS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Kun. JUOZAS PANAVAS baigė VDG-ją
1930 m., Vilniaus kunigų seminariją ir S.
Batoro univ. teologijos fakultetą 1936 m.
Veikė Sv. Kazimiero dr.-joje, skautuose. 1941
m. savisaugos dalinių, 1944 m. darbo ku-
pų kapelionas. Šiuo metu Visų Šventųjų pa-
rapijos vikaras Chicagoje. Aktyviai daly-
vauja liet. visuomeninėje veikloje.

Įprasta yra mylėti, kas
savo. "Mylėk savo tėvą
ir motiną" — sako Die-
vo įsakymas, bet imant
platesnę prasmę, mylėk
savo tėvynę, gimtąjį
kraštą, savo kalbą, pa-
pročius, taip pat tą pa-
stogę, kurioje brendai fi-
ziniškai ir dvasiškai. To-
dėl nenuostabu, kad kiek
vienas, prisiminęs tą mo-
kyklą, kurioje teko visa-
pusiškai bręsti, susidaryti savo pažiūras į
įvairius gyvenimo klausimus, visad ją mini
su pagarba. Tad ir aš, kaip buvęs VDG-jos
auklėtinis, su pagarba miniu tą mielą moks-
lą įstaigą ir džiaugiuosi, galėdamas pasida-
linti savo keliomis mintimis ir prisiminimais
su savo buvusiais draugais bei "Draugo"
skaitytojais.

Pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui,
gretimai kaimo seklyčioje įsikūrė lietuviška
pradžios mokykla. Nevenas ją lankęs vi-

KUN. J. PANAVAS

sad su pagarba minėsimė buv. mokytojos
Malvinos Malinauskaitės vardą, kuri nema-
žam tos mokyklos mokinių skaičiui įdiegė
norą mokytis. Bet to dar negana. Daug kas
turi norą siekti mokslo, tačiau reikia bent
minimalių sąlygų mokytis. Manau, kad jei
daugelis Daugėliško, kaip ir kitų Vilniaus
krašto apylinkių vaikų mokėsi Vilniaus ir
Švenčionių lietuviškosiose gimnazijose, tai nu-
pelnas šviesios atminties kun. Kristupo Ci-
buro, kuris tuojuo per Pirmojo karo, vasaros
metu, lankydamas įvairias Švenčionių apy-
linkės parapijas, savo pamoksluose ir asme-
niškai ragino vietos ūkininkus leisti vaikus
mokytis. Mokiniais atvykus į Vilnių, kun.
K. Cibiras rūpindavosi jų priėmimu į gim-
naziją ir apgyvendinimu bendrabučiuose.
Esu tikras, ne tik aš asmeniškai, bet ir dau-
gelis kitų pasiekė mokslo tą dėką ir be jo
visokeriopos pagalbos gal šiandien būtume
buvę valstybinių ūkių darbininkais - bau-
džiauninkais.

Gimnazijoje mokytis sąlygos buvo sun-
kios. Pusiau alkani, mokyklos ir bendrabu-
čių patalpos menkai apšildomos, drabužių
stoka, vadovėlių trūkumas, tačiau noro mo-
kytis niekam netrūko. O ką bekalbėti apie
lenkų okupantų piktas išdaigas, taikomas
pačiai gimnazijai ir tėvams, leidžiantiems
į ją savo vaikus. Su gilia pagarba prisimenu
tos gimnazijos mokytojus, kurių pasižen-
timas bei pasiaukojimas įdiegti mokinių šir-
dyse meilę mokslui ir bendram lietuviškam
reikalui.

Kalėdų, Velykų bei vasaros atostogų me-

tu vyresniųjų klasių mokiniai skaitė paskai-
tas, rengė vaidinimus, organizavo Sv. Kazi-
miero, Ūkio dr.-jos skyrius. Rodos, kad 1922
metų vasarą Daugėliško bažnytkaimin bu-
vo atvykę VDG-jos moksleiviai vaidintojai,
ir tą dieną nevenas jų buvo lenkų valdžios
areštuotas. Tas įvykis paskatino anos apy-
linkės moksleivius taipgi rengti vakarėlius.
Tur būt, nebuvo nė vieno atlaidų Daugėliš-
ko bažnytkaimyje, kad atostogų metu
moksleiviai nebūtų pasirodę kartu su vie-
tos jaunimo vaidinimuose, nors dažnas vai-
dinimas baigdavosi areštais, pabaudomis ir
vaidinimo uždarymu.

Prisiminus gimnazijos laikus, šiandien
jau bežilstančiai ir nemaža laiko praleidus
kaip kunigui su jaunimu, turiu pabrėžti ir
pasididžiuoti gražia VDG-jos mokinių vie-
ningumo dvasia. Apskritai, Vilniaus krašto
lietuvių tarpe beveik nebuvo jokio partinio
susiskaldymo iki tol, kol neatsirado vadinami-
jiesi "plečkaitininkai", po sukilimo Taura-
gėje.

Kaip visos Vilniaus lietuvių visuomenės
noras buvo kaip nors tą mokslo įstaigą —
gimnaziją išlaikyti, taip kiekvienas mokinis
dėdavo pastangas savo gimnazijai garsinti.
Gimnazijoje slapta atsikūrė ir susiorganiza-
vo lietuviai skautai. Jie viešai pasirodė dr.
Jono Basanavičiaus laidotuvių proga. Nors
lenkų administracija tam ir priešinosi, bet
Vilniaus lenkų tautininkui užtarus, skautai
legalizavosi. Kiekvienais metais gegužės
3-sios proga Vilniaus lenkų tuntas rengdavo
10-ies kilometrų ėjimą - bėgimą per miestą,
pilnoje skautiškoje uniformoje. Kiekvienos
draugovės šeši skautai privalėjo tame žy-
gyje dalyvauti. Visi teisėjai būdavo lenkai.
Mūsų draugovė pirmą kartą dalyvaujant,
laimėjome trečią vietą, nors, mūsų apskai-

čiavimu, turėjome gauti antrą vietą. Sekan-
čiais metais tam žygiui rimtai pasiruošėme
ir laimėjome pirmąją vietą. Nuo to laiko
daugiau šitų rungtynių jau nebebuvo, ma-
tyt, lenkai bijoję, kad ir vėl lietuviai nenu-
neštų pirmųjų trijų asmeniškių dovanų bei
draugovės dovanos.

Nežiūrint lenkų valdžios griežtų reika-
lavimų, mokiniai stengdavosi gerai mokytis.
Būnant Vilniaus kunigų seminarijoje (lietu-
vių auklėtinų būdavo maždaug 15 iš bendro
160 klierių skaičiaus), lietuviai pima-
vo moksle. Vienaime kurse, kuriame iš 25
klierių buvo tik vienas lietuvis, Vilniaus
universiteto profesorius, dėstęs kunigų se-
minarijoje, kartą viešai pasakė, kad, girdi,
jūsų kurse tik vienas "Voldemaras" atsaki-
nėja gerai (taip profesorius visada tą lietu-
vį klierių vadindavo).

Besidžiaugdamas VDG-jos 50 metų su-
kakties proga ir nors valandėlę gyvendamas
gimnazijos atsiminimais, linkiu, kad tos gim-
nazijos įdiegta lietuviškam reikalui meilė
bei vienybės dvasia nuolat būtų mūsų, jos
auklėtinų, širdyse ir kad ją galėtume dalinti
su kitais broliais lietuviais.

VERONIKA MAMINSKAITĖ - KULBO-
KIENĖ, mokytoja, visuomenininkė, L. En-
ciklopedijos bendradarbė. 1933 m. gavo
VDG-jos brandos atestatą, 1939 m. baigė
Vilniaus univ. gamtos matematikos fakulte-
to geografijos skyrių. 1939—41 m. moky-
tojavo VDG-joje. Šiuo metu gyvena Bosto-
ne, aktyviai reiškiasi lietuviškojo darbo
įvairiuose baruose.

V. KULBOKIENE

1939 m. pabaigoje, už-
griuvus Antrojo pasauli-
nio karo įvykiams, sušvi-
to man laimė įsijungti
į VDG-jos mokytojų ei-
les. Tai buvo didžioji
mano gyvenimo svajonė
— dirbti ir gyventi Vil-
niuje. Malonu buvo pri-
sistatyti būsimiems ko-
legoms mokytojams, iš
kurių rankų tik prieš
keletą metų buvau ga-
vusi brandos atestatą. Žinodama didžiojo
mūsų pedagogo, gimnazijos direktoriaus M.
Šikšnio tėvišką ranką, drąsiai žvelgiau į man
pavestą geografijos mokytojos pareigas.

VDG-ja, svetimųjų mėtų ir vėlyta nuo
pat įsikūrimo dienų, tuo laiku pradėjo nau-
ją savo istorijos lapą. Lietuvai atgavus Vil-
nių, VDG-ja, iki to laiko buvusi Vilniaus
Ryto dr.-jos globoje, perėjo Lietuvos švieto-
mo ministerijos žinion. Besikuriant Vilniuje
lietuvių šeimoms, gimnazijos rūmus užtvindė
iš laisvosios Lietuvos atkiles jaunimas —
linksmas, gyvas, drąsus, toks skirtingas nuo
vietinių. Ėmė rasti ir daugiau naujų moky-
tojų, dalis jų buvusių tos pačios VDG-jos
abiturelių ar seniau joje mokytojų mokytojų
mokytojų, kaip St. Kairiūkštis, V. Umbras-
as ir kit. Mus Vilniečius dar džiugino ge-
rokai pasikeitusi dalykinė pamokų lentelė.
Iš prievarta lenkintos gimnazijos, kur pas-
kutinais metais be lenkų kalbos ir Lenkijos
geografijos reikalauja ir kitus dalykus dė-
tyti lenkų kalba, kaip visuotinę istoriją bei
pasaulinę geografiją, atgimė vėl grynai lie-
tuviška gimnazija. Daug buvo ryžto darbu,
jaudant savosios valdžios globą. Su dėkin-
(Nukelta į 4 psl.)

Naujas tarpsnis kūrėjų kovoje prieš partiją

(Atkelta iš 1 psl.)
grade (dabar — Volgograde), kur autorius atgaivina ten žuvusius karius. Vienas jų ir klausia: "Kas yra tas Volgogradas?" Nekrasovas atsako: "Tai buvęs Stalingradas... Tai įvyko po 1961 m. įvykusio partijos kongreso". Miręs karys nesišypso, bet ir vėl klausia: "Šitaip? Tai ką, gal dabar bus kalbama apie Volgogradą mūsų?" Vystoma mintis, kad pasaulyje viskas praėina ir ypač tai, kas buvo dirbtinai sufabrikauta, pvz. kad ir diktatoriaus iškiliimas. Savo laiku viskas kinta. Miręs karys klausia ir toliau: "O sakyt man, ar bus ir kitų pakeitimų?" Nekrasovas savo herojui atsako: "O taip, ir tie pakeitimai bus esminio pobūdžio".

Praeitis kelia tautinius jausmus

"Novyj Mir" žurnalas, daugiausia teikias vietos kūrėjams, keliantiems naujas, nebūtinai partijai artimas idėjas, šių metų sausio mėn. idėjo Aleksandro Solženicino apsakymą "Zachar - Kalita", kuriame vaizduojamas apsilankymas Kulikovo laukuose ties Dono upe, kur 14 amž. vykęs istorinis mūšis su totoriais. Mūšio vietoje buvo pastatyta bažnyčia. Autorius pabrėžia tai, kad tautiniai jausmai yra suprantami ir brangūs kiekvienam žmogui. Kaip tik praėjusio prisiminimai tokius jausmus kelia bei ugdo.

Jau minėtas Solouchinas savo poemoje "Žyt na zemle" (Gyventi žemėje) paskelbė tokią dvieli: "Gyventi žemėje. Ir dvasia siekti dangaus. Tai ir didysis žmogaus likimas. Kitoje poemoje, "Pasakoje", aprašoma cerkvė ir joje esančios ikonos. Autorius žvelgia į maldyklos viršų ir taria: "Šioje bažnyčioje, viršuje ikonų, juk matyti Dievo Motina, kuri gedėjo penkis šimtmečius. Jos galva palinkusi ties kūdikiu..." Vėliau autorius ikoną randa ir vargingos moters trobelėje, jis nori šią ikoną perduoti muziejui, tačiau moteris pasakiusi: "Galite mane suskaldyti ir gabalėlius, tačiau aš ne atiduosiu Dievo Motinos, Sv. Marijos, kurią demonai išniekino".

Praėjusiais metais ir šių me-

tų pirmaisiais mėnesiais, kaip nurodė Instituto Sovietų S-gai tirti Vokietijoje red. A. G. Gajevas, Sovietijoje įžiūrima tendencija atsiritoti nuo partijos skatinamo socialinio realizmo. Pažymėtina, kad 1965 m. gruodžio mėn. "Moskva" žurnale įdėtos cerkvės esamų, žymių dailininkų darbų reprodukcijos. Galima tarti, kad Solouchino, Nekrasovo, Solženicino, Glazunovo ir kitų mintys atspindi pažangiai mąstančią inteligentijos dalį. Galima jau spėti apie sovietuose pastebimą literatūrinį renesansą.

Jei spręsti iš įvykių sovietų literatūroje, komunistų sistemos kovoje su intelektualiniu avangardu prasidėjusi trečioji fazė. Pirmaisis tarpsnis, tai buvo atslūgio periodas, kai buvo leista daugiau pasireikšti laisvei kūryboje. Antrasis tarpsnis — jaunosios kartos opozicija, kai reikalauta kritiško požiūrio į gyvenimą ir buvo atmesta tėviškoji partijos priežiūra. Tre-

A. Rodin (1840-1917) Adomas

čiajame tarpsnyje atsiranda renesansas, kai iškeliama universalinė tiesos ir pasisakoma prieš partijos, kaip diktatoriaus ideologijos srityje, vaidmenį. Tad banga seka bangą. Netoliama ateitis parodys, ar partijos suvažiavime buvę kūrėjų puoliai turės didesnės įtakos į sovietinę literatūrą bei jos kryptį.

"VIŠČIUKŲ ŪKIO" TEMOMIS

(Atkelta iš 2 psl.)
das Prišmantas) ir Giedrė (Dai-va Šimonytė) — sukūrė antrą veikalo komponentą, kuris buvo netiesiogis stūmėklis Arūnui — talkininkauti blogiui; Giedrė — apeliuoti į pasipriešinimą blogiui. Jų susidūrimai buvo ištisa grandinė konfliktų. Ir visa tai jie atliko su tam tikra gracija, jaunatvišku įkarsčiu ir įreigima abipusė meile vienas kitam, nors visi jų dialogai ėjo ginčo ženkle.

Andrius (Erdivilas Janulaitis) ir Nijolė (Irena Keselytė) buvo trečias vaidinimo vyksmo komponentas. Jie aštrino konfliktą. Ir jie buvo priešpriešos Arūnui ir Giedrėi. Giedrė užjaudinėjoja viščiukus, Nijolė nekenčia silpno. Jų balsinė medžiaga buvo taip suderinta su role, kad atrodė, retai kada "Viščiukų ūkis" turės tolygiai Nijolę ir Giedrę.

Tam tikro žavesio paženklinas ir toks retas svečias mūsų scenoje jauno, gausaus, talentingo aktoriaus pasirodymas.

"Bytnikas" ir daktaras Arūnas (M. Prišmantas) toks realus fantastiniame meškėjimo procese, skęstas "išplautų smegenų" apatijoje, ir toks staigus, kada ieško išeities šaltinio — Britanijos enciklopedijos. Ir žavus, kaip nerūpestingas Panas, su savo armonikėle Andrius (E. Janulaitis).

Arūno balse atskambėjo savęs nesuradimo apmaudas, o Nijolės aštriam Nefertiti profilyje buvo iššūkiu avantiūrai skatinimas. Giedrės šilumoje ir jos tipo žavume buvo globa ir meilė. Agotos prigimtyje buvo praveržusi tikra ūkio šeiminkė — puoselėtoja. Sakalo veiksmas atskambėjo visa žlungančio ūkio drama.

Sigitas (Vladas Gylis) buvo efektingas ateivis ūkin iš cirko. Jis buvo raiškus, bekompromisinis, lankstus, kada reikia lenktis, ir atšiaurus, kada tenka diktuoti. Juo skaudesnis buvo jo lūžis, kada jis neteko savo galiai atramos.

Puiki tarsena, balso diapazo-

nas, aktoriška inteligencija... ten "Viščiukų ūkio" pastatymas jaunatviško Los Angeles dramos sambūrio sąstata, Dali-les Mackialienės režisūroje. Eksportinė komedija, eksportinis vaidilų sąstata!..

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western Pros. 8-5875

Vedėjas L. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

TEL.: GR 6 - 7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp į-
mesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės
gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 41 me-
tus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palygi-
namai, aukštą dividendą. Mes nesiveržame tapti pačia di-
džiausia bendrove, bet stengiamės būti stipria finansiška ir
teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir sko-
linimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizaci-
jomis, noriai prisidedame darbus ir finansais, kad galėtū pa-
siekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir
paskolų reikalus kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo
Bendrovę, išaugusią į virš \$53,500,000.00 turto įstaigą.

JOHN PAKEL, direktorių tarybos
ir bendrovės prezidentas

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MCSŲ PILNŲ PATARNAVIMAS

- Insured Family Savings
- College Bonus Savings
- Christmas Club Savings
- Vacation Club Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- All Types of Insurance

- Sell and redeem U.S. Bonds
- Safety Deposit Boxes
- Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
- Cash checks and pay all family bills with our special

- money order checks. No service charge to members
- U.S. Postal S'tamps Machine Service
- We sell Travelers Checks
- Save-by-mail Kits
- Notary Public Service

- Two Large Free Parking Lots
- Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
- Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

LIETUVYBĖS TVIRTOVĖ

(Atkelta iš 3 psl.)

gumu žvelgėme į tuos, kurie išsilaikė savo pareigose ir išsilaikę gimnaziją sunkiaisiais lenkų priespaudos metais. Vienas labiausiai nusipelnusių, tai ilgametis gimnazijos direktorius, visos Vilniaus lietuvių visuomenės gerbiamas ir moksleivių didžiai mylinas Marcelinas Šikšnys. Laukėme dienos, kad laisvėje galėtume jį tinkamai pagerbti ir pareikšti padėką už jo nuopelnus VDG-jai. Bet tarytum perkūno trenksmas giedrą dieną, pasklido neįtikėtina žinia, kad vietoje M. Šikšnio VDG-jos direktorium paskirtas St. Kairiūkštis. Klausinėjome vieni kitų, kokios priežastys? Jos, ir šiandien daugeliui nežinomos, liko kartėliu vilniečių širdyse. Tragiškai išgyveno visa tai ir pats direktorius M. Šikšnys nuo to laiko jau pasitraukęs į uždarą pensininko gyvenimą.

Bet gyvenimas žengė pirmyn. Mokiniam nesutelpant Jakšto gatvės gimnazijos rūmuose, 1940 m. pradžioje dalis mergaičių klasių, kunigaikštienės Birutės gimnazijos vardu, buvo iškelta Bokšto gatvėn, į mokyklai pritaikytus namus. Gimnazijos vadovybė ir mokytojų personalas kurį laiką buvo tas pats. Birutės gimnazijos inspektore buvo paskirta Barbora Krauzlienė. Baigiantis mokslo metams, aštuntųjų klasių brandos egzaminai vyko skirtingose sąlygose — laisvai, be vilniečiams įprastų, lenkų švietimo įstaigų skirtų kuratorių. Tad ir egzaminų rezultatai buvo skirtingi. Abiturien-
tų susidarė didelis būrys. Tradicine tvarka

tėvų komitetas surengė jiems išleistuves. Į salę rinkosi visi pakilia nuotaika. Vos susėdus prie puošnių stalų, tėvų komiteto pirmininkas pranešė, kad rusų kariuomenė jau žygiuojanti į Lietuvą... Dalyvių akys pasru-
vo ašaromis, ir visi susirūpinę ėmė skirstyti. Abiturientai tyliai, be kalbų ir sveikinimų atsiėmė brandos atestatus, liūdnai išėjo iš gimnazijos salės.

1940—41 mokslo metai prasidėjo nau-
jose aplinkybėse, jau rusų okupacijoje. Pir-
mausia pakeisti gimnazijų vardai: Vytauto
Didžiojo g-ją pavadinta Vilniaus pirmąja,
o Birutės — Vilniaus antrąja g-ją. Pasikei-
tė ir gimnazijos vidus: sienos buvo apkabi-
nėtos svetimųjų paveikslais bei šūkais. Mo-
kytojai įpareigoti studijuoti naujosios val-
džios ideologiją ir skiepyti ją jaunimui, or-
ganizuojant komjaunuolius. Pradėdant pa-
mokas, vietoje maldos įvestas politinis mo-
mentas didiesiems komunizmo vadams pa-
gerbti. Panašiai turėjo būti pradama kiek-
viena pamoka. Atsirado gimnazijoje nauji
pareigūnai — politrukai, kurie sekė, kaip
visa tai vykdoma.

Tokiose sąlygose teko man baigti moky-
tojos darbą VDG-joje, pasiliekančiam mokyto-
jauti tik mergaičių kunigaikštienės Birutės
vardo gimnazijoje.

RČTA D. mokytoja VDG-jė 1936—39
m., 1942 m. baigė Vilniaus universiteto hu-
manitarinių mokslų fakultetą. Šiuo metu
gyvena JAV.

Nors esu švenčionių lietuvių Ryto gim-
nazijos absolventė, tačiau buvo laikotarpis,
kada Vilniaus VDG buvo neatskiriama ma-
no gyvenimo dalis. Svajonėse susipažinau
su VDG-ja, dar tebebūdama "trečiokė", kai

1923/24 mokslo metų rudenį švenčionių g-
jos mokytojų šeima padidėjo dviem jaunom
mokytojoms, VDG-jos absolventėms — B. Ci-
cėnaite ir B. Vildžiūte. Jos mums, moki-
niams, visais atžvalgiais labai patiko, ir nuo
tada ėmiau galvoti, kokia nepaprastai puiki
turi būti ta Vilniaus g-ją, kurio jos yra
baigusios, ir kaip gera būtų joje mokytis.
Nors mano svajonės ir neišsipildė, tačiau
turėjau laimės bent baigiamuosius egzami-
nus joje laikyti ir gauti VDG-jos brandos
atestatą. (Mat, švenčionių g-ją neturėjo
teisės duoti savo absolventams lenkų vald-
žios pripažintų brandos atestatų.) Man
ypač didelį įspūdį padarė VDG-jos direkto-
rius M. Šikšnys, kuris pradžioje daręs įspū-
dį labai griežto ir išdidaus, greit pasirodė
esąs, nors ir griežtas, bet tikrai labai geras
— tikras tokių, kaip kad ir aš buvau, ne-
drasių vaikų tėvas, pasiruošęs kiekvieną at-
virą širdimi priimti savo didelę šeimą.

Baigiamųjų egzaminų komisijai daugelį
metų lenkų valdžios atstovų būdavo skiria-
mas S. Batoro universiteto profesorius J.
Otrėbeki, žymus kalbininkas, tarp kitko ir
lietuvių kalbos specialistas. Jis neretai pa-
sinaudodavo teise, šalia egzaminuojančio
mokytojo, pats paklausinėti mokinį. Abitu-
rientai jo labai bijodavo ir veik visi laikyda-
vo jį lietuvių "ėdiku". Bet vėliau ne vienas,
kuriam universitete studijų metu teko ar-
čiau tą profesorį pažinti, savo nuomonę
pakeitė. Tiesa, jis buvo negailestingas tiems,
kurie nenorėjo mokytis, bet malonus ir drau-
giškas su visais studentais, kurie darė moks-
le gražią pažangą.

Gavusi brandos atestatą, maniau, kad
jau niekad daugiau nebeteiks susidurti su
taip kadaise išsvajota VDG. Bet likimo bu-
vo kitaip lemta. 1936 m. rudenį vėl prieš
mane atsivėrė VDG-jos durys. Bet šį sykį

pro jas žengiau nebe kaip mokinė, o kaip
nedrasi, dar nebaigusi universiteto, visai
"žalia" lietuvių k. mokytoja. Tiesa, tuo me-
tu jau buvo pakankamai jaunų diplomuotų
mokytojų, bet vis kasmet katras nors iš jų
netekdavo teisės mokytojauti, negavęs rei-
kalaujamo "ištikimybės" (lenkų valdžiai)
pažymėjimo. VDG-jos vadovybė mėgindavo
užpildyti tas spragas, kviesdama mokytojais
bebaigiančius studijas jaunus žmones. To-
kiu būdu ir aš buvau priimta į savo buvusių
mokytojų, o dabar kolegų tarpą.

Bemokytojaujant man VDG-joje, daug
kuo teko pasidžiaugti, pasididžiuoti, kai, pa-
vyzdžiui, nemaža gimnazijos salė vos sutal-
pindavo Vilniaus lietuvių, švenčiant Vasa-
rio 16-ją, kai gražiai pavykdavo mokinių
koncertas, vaidinimas, kai mažametis mo-
kinukas taisyklinga lietuvių kalba parašy-
davo patriotinę temą rašinį ir t. t.

Bet būdavo ir labai skaudžių valandų,
kai lenkų "patriotams" įtūžus, pro gimnazi-
jos langus akmenimis lijo, kai viešai būda-
vo neiginamas Lietuvos vardas.

Neužmiršamos visiems lietuviams, bet
ypatingai vilniečiams, 1939 m. kovo mėne-
sio dienos, kada Lenkija įteikė Lietuvai ul-
timatumą, ir ta proga Vilniuje buvo viešas
mitingas. Visi mitingo kalbėtojai stengėsi
lietuvių ir Lietuvą juodinti, bet vienas jų
(žinojome tik, kad jis yra S. Batoro un-to
studentas) peržengė visas žmoniškumo ir
"patriotiškumo" ribas. Jo kalbos turėjo būti
koku klausytis net ir padariam lenkui, o
ką jau bekalbėti apie mus, lietuvius! Nepa-
prastai susijaudinę susibūrė gimnazijoje,
mokytojų kambaryje. Mums visiems buvo
aišku, kad į tuos įžaidimus reikia reaguoti
fizine jėga. Kadangi nežinojome kalbėtojo
pavardės, mes, moterys, pasisiūlėme kalti-
ninką surasti, o vyrai ruošė "saldų kerštą".
Tą kerštą įvykdė mokytojas Pranas Žizma-

ras, už ką buvo išauktas dvikovon, ir ją ne
tik savo kolegų mokytojų, bet ir visų lie-
tuvų dideliu džiaugsmu — laimėjo.

Už tas nuoskaudas ir mūsų vargą teko
patirti ir didelio džiaugsmo bei įvertinimo,
kai 1938 m. būrelis VDG-jos mokinių ir mo-
kytojų su Pr. Žizmaru priekšakyje pirmą sykį
nuvykome į Nepriklausomą Lietuvą. 1939
m. vėl buvau laimingųjų Varpo choro da-
lyvių skaičiuje, kurie su savo dirigentu J.
Sinium koncertavo Neprik. Lietuvoje. Visur
buvome su ašarom akyse ir galybe dovanų
priimami.

Bet paties didžiausio atpildo vilniečiai
lietuvių susilaukė 1939 m., kai Vilnius ir
Vilniaus kraštas buvo prijungtas prie Ne-
priklausomos Lietuvos. (Ne taip, kaip Vie-
nybėje 1965. 12. 30 rašoma apie "Vilniaus
išvadavimą" — kabutėse!) Džiaugsmui ne-
buvo ribų, sulaukus dienos, apie kurią jau
ir svajonėse vis rečiau bedrįsime svajoti.
Vilniečiai pajuto pagrindą po savo kojomis.
Vilniaus lietuviams buvo patikėtos įvairių
sričių atsakingos pareigos. Darbo neberekė-
jo ieškotis, darbas pats siūlėsi. Nenoriu pa-
neigti fakto, kad vienas kitas gal ir ne vi-
siškai buvo įvertintas, tačiau tai buvo tik
išimtis, kurios negalėjo užtemdyti visuotinio
džiaugsmo.

Kai duodu valios savo vaizduotei, man
VDG-ja rodosi kaip stiprus, visada žaliuo-
jantis medis. Prieš 50 metų mažą šviesos ir
lietuviškumo sėklą krito į žemę, kurioje mū-
šų didvyrių kaulai ilisi, ir išdygo jaunas
medelis. Audros jo nepalaužė, nes jį globojo
Tas, kurį šimtai jo vaikų kas rytą didžiojoje
gimnazijos salėje susirinkę bendra malda
pagalbos ir palaimos prašė. Medelis augo,
stiprėjo ir davė gražių vaisių, kuriais maiti-
nosini visas vargas, bet šviesos ir teisybės
siekiąs Vilniaus kraštas.

(Bus daugiau)

IŠ MARIANAPOLIO I PROFESŪRĄ

Dr. Leonardas J. Šimutis — ordinarinis profesorius

DR. JUOZAS VASKAS, MIC

Dr. Leonardas J. Šimutis, Illinois Mokytojų kolegijos ekstrordinarinis (Associate) profesorius, yra pakeltas pilnu — ordinariniu profesorium. Kolegijos rektorius dr. John M. Beck laišku gegužės 18 d. jam praneša:

"Mielas dr. Šimuti, man malonu yra Jus painformuoti, kad š. m. gegužės 16 d. Valstybės kolegijų ir universitetų tarybos viršininkai nutarė Jus pakelti pilno profesoriaus laipsnin. Sveikiname!"

Rekomenduojant dr. Šimutį pakelti pilnu profesorium, kolegijos vadovybė aukštai vertina jį kaip profesorį, kuris tiek savo išsimokslinimu, tiek pedagogine patirtimi, tiek savo kūrybingumu įrodė savo kvalifikaciją kaip muzikos teorijos specialistas. Jis taip pat stipriai pasireiškęs savo originaliais muzikos kūriniais. Jau visa jo studentų eilė gražiai reiškiasi muzikinę veiklą — dainuoja operoj, dalyvauja koncertuose kaip muzikai ir dainininkai. Gausi kolegijos chorą Leonardas J. Šimutis išugdė į išskirtinio gerumo vienietį. Jis šiandien yra pirmaujančių chorų tarpe. Savo populiarumą, pastebi kolegijos vadovybė, studentų tarpe dr. L. J. Šimutis pelnė savo šauniu (excellent) dalykų dėstymu ir savo noru kiekvieno atveju pagelbėti jiems mokslinėse, socialinėse ir kitose problemose.

Nuėitas kelias pedagogikoj

Illinois Mokytojų kolegijos, turinčioj apie penkis tūkstančius studentų, teikiančioj jai baigusiems bakalauru ir magistro laipsnius, dr. Šimutis profesoriuja jau keliolika metų. Prieš tai dėstė muzikos dalykus ir dirigavo chorams De La Salle ir Fenwick aukštesniose berniukų mokyklose (1948—1951 m.). Vieniū metus (1949) vadovavo vyrų ir berniukų chorui St. Catherine of Sienna bažnyčioj. 1953 ir 1954 m. dirigavo Kristaus Karaliaus bažnyčios chorui.

Dr. Šimutis yra darbavęsis ir lietuvių muzikų bei chorų tarpe. Dviem atvejais jis dirigavo Lietuvos Vyčių chorui Chicagoje (1941—1942 ir 1945—1952 m.). Studentavimo metais jis vargonininkavo Sv. Pranciškaus bažnyčioje, Indiana Harbor, Ind., ir Aušros Vartų bažnyčioj, Chicagoje.

Mokydamas ir dirigodamas vyrų ir berniukų chorą Sv. Ritos bažnyčioj Chicagoje per 12 metų jį pastatė aukštan lygin, ir šiandien šis choras yra laikomas vienu geriausių chorų Chicago arkidiecezijoje. Jo mokymas ir diriguojamas Mokytojų kolegijos choras yra surengęs visą eilę šaunių koncertų, yra pastatęs šešis operinius kūrinius, kelias atvejas dainavęs televizijoje ir per radiją. Koncertavęs Sherman House, Conrad Hilton viešbučių ir kitose salėse, įskaitant ir "Orchestra Hall".

Papildomų žinių ir pedagoginės praktikos yra igijęs, būdamas instruktorium ir paskaitininku De Paul universitete (1951—1956).

Mokslinių organizacijų narys

Prof. Šimutis priklauso kelioms mokslinėms garbės (Honor) sąjungoms, tarp jų — Pi-Gamma Mu (nuo 1942 m.). Yra nariu ir visos eilės profesinių organizacijų: Amerikos universitetų profesorių sąjungos, Amerikos muzikų federacijos, Amerikos chorų dirigentų sąjungos, Amerikos muzikologų draugijos, Nacionalinės mokytojų konferencijos. Taip pat yra veiksmingai reiškęsis Amerikos lietuvių vargonininkų sąjungoj, buvęs jos centrinis pirmininkas, bendradarbiavęs "Muzikos

Žiniose", buvęs jų redakcijos kolektyve. Priklauso ir Lietuvos katalikų mokslo akademijai.

Kūryba

Gana daug yra rašęs muzikinės kultūros klausimais lietuvių ir anglų laikraščiuose bei žurnaluose.

Kaip kompozitorius yra sukūręs originalių kūrinių: Sonata pianui, Stygų kvartetą ir trio, Orkestrinę suita (suite), Variacijas pianui, Andante pianui ir smuikui ir visą eilę smulkesnių kūrinių. Taip pat (vienos baletų grupės prašomas) sukūrė muziką Lenkų vestuvėms. Šis kūrinys Chicago baletų gildos buvo pastatytas keliuose didesniuose teatruose ir koncertų salėse. Dr. Šimutis yra taipgi sukomponeavęs dainų chorams ir solistams lietuvių kalba. Paskutiniu metu sukūrė Mišias chorui pagal naują Bažnyčios liturgiją lietuvių ir anglų kalba. Pastaruoju metu rašo kantatą mišiam chorui su solistais ir pilnu simfoniniu orkestru.

Jo kūriniai buvo vertinami tokiuose dienraščiuose, kaip Chicago Tribune, Chicago Daily News, Chicago American, New York Times, Osservatore Romano, žurnale "Musical America" ir kituose žurnaluose. Muzikiniams klausimais yra skaitęs visą eilę paskaitų ir už kolegijos sienų. Yra kalbėjęs per radiją ir Amerikos balsą.

Veiklus kolegijos gyvenime

Be muzikos teorijos dėstymo, choro dirigavimo ir bendrai akademiškų darbų kolegijoje, jis pirmininkauja kolegijos konvo-

Prof. Leonardas J. Šimutis

kacijų komitetui, sekretoriauja graduantų tarybai, yra administracinės fakulteto patarėju tarybos narys. 1965 m. pirmininkavo kolegijos mokslo metų užbaigimo iškilmėms, buvusioms Orchestra Hall. Šitoms pareigoms yra pakviestas ir šio pavasario tokioms pat iškilmėms.

Nuo š. m. rugsėjo 1 d. De Paul universiteto muzikos skyriuje vadovaus graduantų programai, tai yra tiems studentams, kurie yra igiję bakalauru laipsnį ir rengiasi gauti magistro laipsnį. To laipsnio siekiantieji galės gauti iš jo atitinkamų direktorių ir bus jo priežiūroje. Šias pareigas eis atliekamu metu laiku nuo profesoriavimo Mokytojų kolegijoje.

Mokslo kelias

Prof. Šimutis yra išėjęs Švč. Mergelės Marijos gimimo Marquette parke (1934 m.); Marianopolio aukštesnė mokyklą, Thompson, Conn., (1934—1934 m.); Wilson kolegiją lankė 1938—1939 m.; De Paul universitete bakalauru laipsnį įsigijo 1942 m., grįžęs iš karo aviacijos tarnybos, kurioj išbuvo apie ketvirtą metų, 1949—1952 m. lan-

Vytautas Kasiulis

Violoncelistas

Rengiama monografija apie Vytauto Didžiojo universitetą

Lietuvių profesorų draugija Amerikoje (L. P. D. A.) ruošia plačią monografiją apie Vytauto Didžiojo universitetą 50 metų sukakties nuo jo įsteigimo Kaune progą. Monografijai paruošti sudaryta redakcinė komisija. Bendrą universiteto veiklos apžvalgą ruošia dr. Rukša, autorius plačios studijos apie šį universitetą Liet. Enciklopedijoje. Įvairių fakultetų istorijų sudarymu rūpinasi tų fakultetų atstovai redakcinėje komisijoje, pasikviesdami savų fakultetų profesorius. Išskylančiais įvairiais redakciniais klausimais rūpinasi prof. P. Čepėnas, pritaręs abiejų liet. enciklopedijų redaktorius.

Monografijoje numatomas platus straipsnis apie V. D. universiteto reikšmę Lietuvos kultūriname gyvenime. Taipgi numatoma ir plati jo santrauka anglų kalba.

Norint pagyvinti mokslinio pobūdžio apžvalgą, planuojama knygon įdėti buvusių universiteto profesorių atsiminimus, ypač tų, kurie dalyvavo universiteto kūrimosi darbe. Nemažiau svarbūs ir įdomūs atsiminimai kė De Paul universitetą ir jį baigę magistro laipsniu, Ottawa, Ont., Kanadoje lankę 1956—1961 m. ir jį baigę filosofijos daktaro laipsniu. Mokslo darbas, disertacija: "James Z. Mursell as Music Educator".

Mokslinį darbą įgyjant magistr laipsnį, parašė šia tema — "Lietuvių muzika ir lietuvių liaudies dainų charakteristika". Ši jo studija buvo atspausdinta keliuose lietuvių ir nelietuvių žurnaluose.

Šeima

Profesorius yra vedęs muzikę Zitą Kasparaitę. Ji taip pat baigusi De Paul universitetą bakalaurės laipsniu. Keliolika metų vargonininkavo Sv. Ritos bažnyčioje. Šiuo metu mokytoja valdinės mokyklose.

Juodu išaugino tris sūnus ir dukrą. Vyriausias — Leonardas, pernai baigęs Illinois universitetą bakalauru laipsniu, buvo pakviestas instruktorium pagalbininku Minnesotos universitetui, kur tuo pačiu metu ruošėsi magistro ir doktorato laipsniam įgyti. Duktė Zita baigia trečiuosius universiteto metus Urbanoje, Pranas baigia to paties universiteto antrąjį kursą, o Robertas šį pavasarį užbaigia pradžios mokyklą. Visi ir muzikos yra mokėsi.

Monografijoje bus nušviestas ir studentijos gyvenimas bei įvairių studentų organizacijų kūrimasis ir jų veikla. Redakcinė komisijai svarbu surinkti žinių ir atsiminimų apie universiteto studentijos gyvenimą, apie studentų organizacijų veikimą ir jų atsekimus. Atsiminimai buvusių universiteto studentų, pateikti gyvu žodžiu, gali gražiai nušviesti mūsų žymiausios kultūrinės įstaigos reikšmę valstybiname ir visuomeniniame gyvenime.

Todėl L. P. D. A. ir monografijos komisija kreipiasi į buvusius V. D. universiteto studentus, prašydama atsiminimų apie jų studentavimo laikų studentijos gyvenimą ir apie tų organizacijų, kurioms jie priklausė, kūrimąsi ir veikimą.

Atsiminimus prašoma siųsti prof. P. Čepėnui adresu: 6015 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629.

J. Rugis,
L. P. D. A. vicepirmininkas

Pristatome Visokių Rūšių STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASIS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Raštinė atidara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienis iki 3 val. p. p.

Tik per 10 dienų...

trumpam vasaros sezonui ir už labai papigintą kainą siūlome ypatingai gerus ir patiškus siuntinius, kurie pristatomi į Lietuvą oro paštu laike 10 dienų.

Šie taip patiški ir reikalingi siuntiniai suteiks Jūsų artimiesiems malonią staigmeną ir netikėtą paramą, tad nepraleiskite šią retai pasitaikančią progą ir pasinaudokite šiuo mūsų specialiu pasiūlymu.

Mergužėlė (01).

Itališkas labai populiarus lietaipaltis, vilnonė kostiumui arba vasariniam jaltui medžiaga. 4 jardi gelėtos šilkinės suknelės medžiaga, 1 nailono skarelė, 1 šilkinė labai graži gelėta skarelė, 2 poros geriausių nailono kojinių, 1 nepermatomo nailono bliuskutė.

Kaina \$65.00.

Bernužėlis (02).

Nailoniniai spalvoti arba balti viršutiniai marškiniai, 1 telyno kaklaraštis, vilnonė vasariniam kostiumui medžiaga, arba juoda kostiumui medžiaga, 1 specialus labai stiprus itališkas lietaipaltis, viena pora nailono kojinių su 6 mėnesių garantija, 1 be rankovių su kostiumu dėvimas megztukas.

\$65.00.

Jungtinis Mergužėlės ir Bernužėlio siuntinys kainuoja tik \$120.00.

Tebesiučiami mūsų anksčiau skelbtieji, didelio pasisekimo turėjusieji siuntiniai: V-3 — 10½ jardo angl. viln. medz. trims kostiumams už 55 dol.; P-3 — 9 j. trims paltams viln. angl. medz. už 60 dol.; N-4 — 16 jardu nepermatomo nailono gražiausių raštų 4 suknelėms už 45 dol.; ir M-13 vertingas augšto kaloriteto maisto siuntinys 22 lbs. už 30 dol.

Prie visų išvardintų siuntinių galima pridėti pageidaujama dovanų iš mūsų katalogų arba Jūsų pačių supirktų prekių. Jūsų pačių siuntinius išskėpėdijojame iš Londono tik už 12 dolerių, plus faktinos Sovietinio muto išlaidos. Tokius siuntinius galite mums siųsti žemiau nurodytu adresu pažymėdami mūsų tranzitinio sandėlio ženklą: B. O. 11690/64.

BALTIC STORES LTD.

421, Hackney Road

London, E. 2.,

Great Britain

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir gėvė parašu patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siuntos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: L. Venckus, 7030 Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; Geiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; ir A. Kusinskis, 124 Park Str., Sudbury, Ont., Canada.

Villy pirkimo, nuomavimo taip pat ir dėl visų kitų reikalų Ispanijoje, prašome kreiptis į mūsų atstovą ten: Palanga Properties, Ltd., 24 Calle Monasterio de Poblet, Comarruga, Prov. de Tarragona, Espana.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258-59

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ IR VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PREKYBA

Neptune Motors Inc.
6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. - 925-5121

Išsimokėjimai mažų nuosimėjų per banką.

Atidara kasdien: Pirm. Penktad. - Piki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 5 v. vak. Sekmad. 11 iki 5 v. vak. Parpinam. automobilių pagal kliento reikalavimą.

PRISTATYMAS NEMOKAMAI

ROCHKES MEDICAL ARTS
3213 W. 63rd Street
Tel. WA 5-4787

REMLAKE - ROCHKES APOTHECARY
2421 W. 63rd Street
Tel. HE 4-1500

DIABETINIS MAISTAS IR GAMINIAI
Mes patefonuosiame jūsų gydytojai.

Restoranas Neringa

LIETUVIŠKI IR AMERIKONIŠKI VALGIAI

Atidara kasdien nuo 11 v. ryto iki 8 val. vakaro.

2632 West 71st St.,
Telef. - 778-9359

Sav. Teresė Karvelaitienė

4½%

5%

current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS. Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmad., Antrad., Penktad. 9 v. r. iki 4:30 v. p. p. Trečiad. uždaryta: Ketvirtad. 9 v. r. iki 3 v. v.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
JUNE — BIRŽELIO 2, 3, 4 D. D.

STOCK 10 YEAR OLD V.S.O.P.	
IMPORTED BRANDY	Fifth \$3.98
DE PERRIER NAPOLEON BRAND IMPORTED FRENCH BRANDY	Fifth \$3.29
COEUR DE FRANCE GRANDE Fine Champagne Cognac	Fifth \$4.29
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED Dry or Sweet	30 oz. Bottle \$1.29
MARASKA IMPORTED PEAR LIQUEUR	Fifth \$4.98
KEON BRANNVIN IMPORTED Swedish Aquavit	Fifth \$3.98
CHERRY MARNIER Imported Liqueur	Fifth \$6.49
POPULAR BRAND OF IMPORTED SCOTCH WHISKY 3 for \$10.00	Fifth \$3.39
TUBORG IMPORTED BEER	Case of 24 — 10 oz. Bottles Case \$6.98

Kultūrinė Kronika

• Dariaus Lapinsko opera Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese. Šiuo metu jau visu tempu repetuojama šio jauno mūsų kompozitoriaus tik ką parašyta vieno ve ksmo, 6 paveikslų opera „Lokys“. Jai l breta pagal to paties vardo prancūzų rašytojo Prosper Mermée lietuviškos fabulos novelę parengė poetė Vitalija Bogutaitė. Opera Chicagoje bus statoma Marijos aukštesniosios mokyklos salėje liepos 1 d. Pagrindiniais solistais šioje operoje girdėsime Stasį Barą, Aldoną Stenpužienę ir Daivą Mongirdaitę. Choro partijas atliks C. urionio ansamblis, vadovaujamas muz. Alf. Mikulskio. Operoje vietomis turi vaidmenį ir tekstą rečitaujantis choras, kurį rengia Bern. Prapuolenis. Naujosios operos dekoracijos ir kostiumų eskizai bus dail. Vytauto O. Virkaus. Baletu numerius šoks Gražina Giedraitienė ir Jaunutis Puodžiūnas, gi operos muziką atliks Chicago simfoninis orkestras. Aktorius L. Barauskas operoje bus pranešėjo - pasakoto vaidmenį.

• Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus atidarymas. Balzeko kultūrinio muziejaus, 4012 Archer Avenue, Chicagoj, formali atidarymas įvyks š. m. birželio 22 d. Tikimasi, kad atidaryme dalyvaus 500 asmenų, jų tarpe visuomenės veikėjai, užsieniniai dignitoriai, konsulų tarnyba ir kt.

Balzeko Lietuvių kultūrinio muziejaus nepaprastoj ir įvairioj kolekcijoj yra daug autentiškų lietuviškų senienų, literatūros ir lietuviškos kultūros objektų, rodančių lietuvių tautinio stiprėjimo istoriją.

Šio muziejaus įkūrimas yra ilgos jaunjo Stasio Balzeko svajonės realizavimas. Jo noras buvo, yra ir bus išlaikyti ir apsaugoti Lietuvos ir lietuvių istorijos ir kultūros vertybes. Šios vertybės sutelktos muziejui ir ir knygynei Balzeko rūpesčių ir pastangomis ne pelno iškačiavimais. Jį galės lankyti ir juo naudotis kiekvienas nemokamai. Lankymo valandos bus nustatytos vėliau.

• Antaninos Vainūnaitės-Kubertavičienės 50 metų sceninio darbo sukaktis Kaune buvo paminėta ypatingai iškilmingai. Skaitytos ir sveikinimo telegramos iš Amerikos.

• Sovietinama Lietuvos spauda. Lietuvos Knygų rūmų 1965 m. „Spaudos metraštyje“ (mėn. raštyje) paskelbtas pilnas Lietuvoje leidžiamų periodinių leidinių sąrašas. „Respublikinių“ laikraščių buvo leidžiama 14, iš jų 4 rusų ir 1 lenkų kalbomis. Miestų laikraščių — 5, jų vienas rusų kalba. Rajoninių laikraščių — 48, kurių 4 rusų ir 3 lenkų kalbomis. Zinybinių bei laikinųjų laikraščių — 10, iš jų 3 rusų kalba. Žurnalų — 20, iš kurių 1 rusų ir 1 lenkų kalba. Mokslo įstaigų darbų — 38, iš jų 4 rusų kalba. Lietuvos aukšt. mokyklų mokslų darbų leidžiami atskiromis serijomis: bibliotekiniškystės ir bibliografijos klausimai, biologija, chemija, ekonomika, elektrotechnika ir mechanika, filosofija, geografijs ir geologija, istorija, kalbotyra, Lietuvos KP istorijos klausimai, literatūra, medicina, pedagogika ir psichologija, statyba ir architektūra, teisė. Biuletinių daugybė! Net 46, iš jų 14 rusų kalba. Reikia pastebėti, kad mokslo žurnaluose straipsniai spausdinami lietuvių ir rusų kalba (su atitinkamu trumpu atpasakojimu turinio rusų ar liet. kalba).

• Sovietinamos Lietuvių mokslo linijų disertacijų autoreferatai paskelbti 1965 m. Knygų rūmų „Spaudos metraštyje“, nr. 3. Sąraše 1964—1965 m. darbai. Daktaro laipsniui yra 1 filologijos (Jurgis Lebedys apie Mikalojų Daukšą) ir 1 architektūros (Edvardas Budreika apie Lauryno Stuokos - Gucevičiaus kūrybą) ir 1 žemės ūkio (R. Mickis apie melioraciją). Žymiai daugiau disertacijų, rašytų mokslo kandidato laipsnui gauti: filosofijos 1, istorijos 1, ekonomikos 1, fizikos - matematikos 6, chemijos 1, geografijos 2, biologijos 5, technikos 10, žemės ūkio 4, veterinarijos 1, medicinos 5, farmacijos 1, filologijos 8. Visi autoreferatai spausdinami spaustuvėje nedideliu tiražu (150—300 egz.) ir skelbiami išimtinai rusų kalba.

• Partizaninių kovų atgarsiai Lietuvoje. 1965 bibliografijoje per pirmus 3 mėnesius periodinėje spaudoje paskelbta 43 straipsniai apie „buržuazinių nacionalistų“ nužudytus sovietinius pareigūnus, daugiausia 1946—1949 metų laikotarpyje.

SHARKO'S RESTAURANT

7840 S. Western Ave. Tel. 776-6644
6301 W. 63rd Str. Tel. LU 6-3636

Abiejuose restoranuose salės tinkamos vestuvėms ir kt. parengimams. Puikūs valgiai ir gėrimai.

Jurgis ir Geraldas Sarkos, sav.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PK 6-8998

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirt. 3-4 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENE

Modernaus paukščio istorija

„The Flight of the Phoenix“ yra pirmos rūšies nuotykių filmas, kuriame žmonės yra priversti beviltiškai rizikuoti, o toji rizika gali būti kartais užmokama ir gyvybe. Priedo šis filmas turi protingą bei išmintingą tekstą (Lukas Heller), kurio dažniausiai stokoja didžioji dalis Hollywoodo statomų filmų. Charakteriai bei situacijos — neatsveriamai spalvingi. Visumoje — filmas, lyg jaudinančių užburta pasaka — yra visos šeimos pramoginis poilsis.

Nėra jame nė sunkių psichologinių spėliojimų. Didžiulis dviejų motorų prekybinis lėktuvas išskrenda į Bengasį. Jame — pilotas, navigatorius, atostogaujantieji kompanijos vyrai, keli svečiai bei kariai. Audros aplandytas, lėktuvas nukrenta Šiaurės Afrikos dykumoje. Radijais neveikia, vandens atsargos baigiasi (Edvardas Budreika apie Lauryno Stuokos - Gucevičiaus kūrybą) ir 1 žemės ūkio (R. Mickis apie melioraciją). Žymiai daugiau disertacijų, rašytų mokslo kandidato laipsnui gauti: filosofijos 1, istorijos 1, ekonomikos 1, fizikos - matematikos 6, chemijos 1, geografijos 2, biologijos 5, technikos 10, žemės ūkio 4, veterinarijos 1, medicinos 5, farmacijos 1, filologijos 8. Visi autoreferatai spausdinami spaustuvėje nedideliu tiražu (150—300 egz.) ir skelbiami išimtinai rusų kalba.

Filmo pavadinimas primena egiptiečių mitologijoj minimą šventą paukštį feniksą (lotyniškai phoenix), kuris, pasakojama, gyvenęs 500 metų, žuvis ugnyje ir naujai atgimęs iš pelenų. Pas egiptiečius feniksas likęs iš numirusių prisikėlimo simboliu.

Modernusis „paukštis“ šiame filme yra lėktuvas, valdomas James Stewart. Nukritus dykumoje, iš dviejų motorų pastatyti vieno motoro lėktuvą tikisi vokiečių lėktuvų kūrėjas, suvaidintas Hardy Kruger, kuris pasižymi šiame filme ir geriausią vaidybą. Ir visame filme gvildinama ne tik vyrų pastangos, pasisekimai ir nepasisekimai, bet ir apčiuopti verpetai toje mažoje grupėje. Kyla ir nesupratimai tarp piloto, kuris pasitiki vien praktika, ir vokiečio, kuriam „alfa ir omega“ tėra mokslas bei žinojimas.

Filmas, pastatytas pagal Elleston Trevora romaną, nufilmuotas netoli Yuma, Ariz. Jam buvo paskirtos dvi nominacijos, viena pagalbiniam aktoriui Jan

Bannen, kita — už filmo pastatymą (pastatė ir režisavo Robert Aldrich).

Filmas stebimas įtemptai ir įdomiai ne tiek dėl pavojaus bei mirties grėsmės, kiek dėl dvasios būsenos jos akivaizdoje.

Piloto rolėje — spalvingasis veteranas James Stewart (baigęs Princetono universitetą architektūrą, atsargos aviacijos brigados generolas, tikra Hollywoodo „žvaigždė“); navigatorius — Richard Attenborough, linkstas, noris, bet bijas atsakomybės; Hardy Kruger — keleivis, tikslus, su kitais nebe-

draujas, vyresniškumą pabrėžiantis vokiečių (savo vaidybą išsiskiria iš visų ne dėl to, kad jis yra, neabejotinai, rimtas ir jautrus pirmaeilis aktorius, bet ir jo rolė tekste yra daug gilesnė); Peter Finch — britų kapitonas, gyvenęs pagal knygą; Ernest Borgnine, Dan Duryea ir kit.

Visų vyrų vaidybą yra puiki. Jauti, kad tai yra gyvi žmonės, o ne kokios popierinės iškarpos.

Apsimoka skelbti draugai

nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visiems prieinamos

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karosertijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkios patalysimai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

PAPUOKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.
DAR SUSPESIME PAGAMINTI ŠVENGIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, „boucle's“, „fiberglass“.

PIRKITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylonų, taffetų, aksomo, ANGLISKŲ MERŽIAGŲ paltais ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sek. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

4 1/2 %

Visų rūšių
taupmenoms
4 kartus
metuose

Taupmenos įdėtos iki 15 dienos mėnesio, pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.

Paskolos namams įsigyti ar taisyti

TURTAS VIRŠ \$100,000,000.00

REZERVAI VIRŠ \$9,500,000.00

Bendrovė iš seno vedama tėvo ir sūnaus

JUSTIN MACKIEWICH
Direktorių Tarybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.
Prezidentas

VALANDOS:

Pirmadieniais 9 iki 3 v. vak.
Antradieniais 9 iki 4 v. vak.
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak.
Penktadieniais 9 iki 4 v. vak.
Šeštadieniais — 9 iki 12 val.

STANDARD FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — Virginia 7-1141

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelį metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuos skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

NEW YORK, N. Y.	39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
NEW YORK, N. Y.	10011, 108 West 14th St.	CH 3-2005
BROOKLYN, N. Y.	370 Union Avenue	EV 1-1952
BROOKLYN, N. Y.	690 Sutter Avenue	DI 5-6868
ATLANTA, Ga.	61 ML Pegasus Street	CH 9-6245
BOSTON, Mass.	271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
SOUTH BOSTON, Mass.	327 W. Broadway	TE 2-4688
BUFFALO, N. Y.	322 Elmwood Avenue	TL 6-2874
CHICAGO, Ill.	2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill.	3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio	904 Literary Road	TO 1-1068
DETROIT, Mich.	7399 Michigan Avenue	VI 1-5355
DETROIT, Mich.	636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
HAWTHORNE, Mich.	11333 Jos. Campau	GL 7-1575
HARTFORD, Conn.	200 Franklin Ave.	TE 233-8030
HARTFORD, Conn.	762 Springfield Ave.	ES 2-4685
HOUSTON, Tex.	21 Fifth Avenue	RI 3-1797
LOS ANGELES, Calif.	960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
LAKEWOOD, N. J.	126 - 4th Street	FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J.	425 Springfield Avenue	RI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	509 Congress Ave.	LO 2-1446
PATERSON, N. J.	99 Main Street	MU 4-4619
PASSAIC, N. J.	176 Market Street	GR 2-6287
PHILADELPHIA, Pa.	525 W. Girard Ave.	PO 5-5892
PITTSBURGH, Pa.	1207 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif.	2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	905 Bank Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	SW 8-2568

FOTOGRAFIAS ZAVIOMS NUOTAKOM

Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 South Morgan St. YA 7-5858

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETŲ

\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS. TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436 - 4622.

Atdara sekmd. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2 %

Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimą sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

"Marina Towers" Chicagoje, 1965.

Nuotr. Alg. Kezio, SJ.

PRANCŪZIŠKŲ KNYGŲ LEIDIMO REVOLIUCIJA

Knygų leidimas Prancūzijoje pergyveno tą pačią revoliuciją, kokia buvo įvykusi Vokietijoje ir JAV-se. Tačiau su tuo skirtumu, kad jį įvykdė ne savo krašto žmogus, o Danijos mažo miestelio knygu pardavėjo sūnus Sven Sigurd Nielsen, dabartinis Danijos gener. konsulas Paryžiuje. Jo leidykla "Les Presses de la Cité" įgijo du trečdalius visų Paryžiaus leidyklų akcijų. Tuo būdu suklebėjo vieno rankose knygu leidimas įsigalėjo ir Prancūzijoje, dalinai dėl vis kylančių išlaidų ir dalinai dėl vis augančio knygu leidimo suprekybinimo.

JAV-se World Book Co. ir Harcourt Brace susiliejo į vieną. Random House nupirko garsias Alfred A. Knopf ir Pantheon Books leidyklas. Vokietijoje Bertelsmann nupirko Rutten und Marion von Schroder leidyklas. Unseld, turėjęs Suhrkamp, įsigijo Insel leidyklą. Dabar vyksta derybos dėl su- liejimo dviejų pačių svarbiausių vokiečių knygu leidyklų: S. Fischer ir Kiepenheuer ir Witsch.

Nielsenas, naujas stambiausias prancūziškų knygu leidėjas, kontroliuos 25 milijonus dolerių pajamų, kai bus galutinai įvykdytas Pion ir Julliard leidyklų sujungimas. Nielsenas 1924 m. atvyko į Paryžių ir 20 metų dirbo kaip knygu pardavėjas. Po to jis pasiryžo reformuoti prancūziškų knygu rinką. Prancūziškų knygu viendokumas tiesiog žeidė dano skonį. Nuo neatmenamų laikų jos Prancūzijoje pasirodydavo brošiūromis, su nesupiaustytais puslapiais ir paprasčiausiais viršeliais.

Knygos puslapių supiaustymas prancūzių knygu mėgėjui suteikdavo malonumą būti pačiu pirmuoju tos knygos skaitytoju, lyg ir užmegzant šiltą ryšį tarp piaustytojo ir supiaustytų knygos puslapių.

Kai Nielsenas 1947 m. įstei-

gė "Les Presses de la Cité" ir pradėjo leisti drobiuosią viršelių su iliustracijomis, knygu biznis jam skelbė ateinančią bankrotą. Tada Nielsenas pradėjo spausdinti populiariausių rašytojų veikalus ir įsigijo 60 amerikiečių "best-sellerių", kurių išpardavė 15 milijonų egzempliorių. Prancūzai pirkė Nielseną leidžiamus populiarius autorius, nepaisydami supiaustytų puslapių ir žerintų aplankų. Jo leidykla sparčiai augo. Netrukus jį išleido dar šimtą naujų knygu ir jų pardavė milijoną egzempliorių. Tačiau literatūrinis salonų dūrys Nielsenui buvo uždarytos ir nė viena jo išleista knyga nelaimėjo premijos.

Tada Nielsenas pradėjo keršyti. Jis viena po kitos pirkė knygu leidyklas, kurios buvo gavusios literatūros premijas. Šių metų pradžioje Paryžiaus finansininkų unija (svarbiausių bankų sambūris) jam pasiūlė visas Pion ir Julliard leidyklų akcijas. Pasirašius sutartį, oficialiai buvo paskelbta žinia, kad Nielsenas tapęs vienu iš svarbiausių Prancūzijos ir Vakarų Europos knygu leidėju.

Dabartiniu metu Nielsenas planuoja perkelti savo viešpatiją iš Lotynų kvartalo į naują dangoraižį su helikopteriu tar- nyba ant stogo. Knygu leidimą jis suskirstė taip, kad Pion leidykla leis politinio turinio, o Julliard daliojo žodžio knygas. Dabar Nielsenas turi tokius autorius, kokių niekad anksčiau negalėjo gauti: Maurois, Mauriac, Huxley, Sagan, W. Churchill, De Gaulle. Tuo būdu Danijos gener. konsulas tapo Prancūzijos prezidento raštų leidėju.

Kalbant apie knygas, negalima užmiršti ir laikraščių būklės. Nepaprastas televizijos paplitimas neigiamai paveikė ne tik knyga, bet taip pat ir prancūzių dienraščius, priversdamas

Mokslininkų sąžiningumas Lietuvoj

Mokslininkų sąžiningumui sąlygos vis dar nepalankios: joms, apsiruojusiems mokslininkų titulais, vis dar tenka skelbti tokus dalykus, kuriuos jie patys žino, ir kiti mato, jog tai aški netiesa.

Venas iš tokių apgailėtinių faktų — istorijos mokslų kandidatas A. Vyšniauskaitis "etnografo pastatos", paskelbtos gegužės 13 d. Komjaunimo Tiesoj. Tai įdomi ir, tur būt, sąžininga studijėlė apie Lietuvį šeimos rašą (tipišką vedybų amžių, šeimos dydį ir kt.). Nemoksliška, nes sąžininga, tik to rašinio įžanga, aiškiai parašyta tik todėl, kad "taip reikia". Istorijos mokslų kandidatas, etnografas, pradeda:

— Neseniai spaudoje paskelbta apie trimilijoninio Lietuvos gyventojų gimimą. Šis faktas daug ką parodo. Bet visų pir-

juos užsirdaryti ar susilieti su kitais, pajėgesniais.

Tuo tarpu kai Prancūzijos gyventojų skaičius nuo karo pabaigos paaugo aštuoniais milijonais, jos dienraščių tiražas pasilikto tas pats. 1938 m. buvo 230 dienraščių su 11 milijonų skaitytojų. 1956 m. teliko tik 99 dienraščiai su 11 mil. skaitytojų. Nuo 1948 m. Paryžiuje sustojo 7 dienraščiai su 450,000 tiražu. Provincijos spauda neteko 54 dienraščių su 800,000 skaitytojų. Tik 3 iš 11 Paryžiaus dienraščių paūgėjo: Le Monde pasiekė 300,000, Paris-Jour irgi tiek ir katalikų La Croix — 125,000. Le Figaro su savo 525,000 ir savaitiniu literatūrinu priedu palieka ir toliau pajėgiausių prancūzių dienraščių.

Prancūzių literatūros žurnalai buvo žinomi visame pasaulyje. Tačiau pastarajam dešimtmetyje jų reikšmė nesilaikoma mažta. Jų vietą dabar užima savaitraščiai. Anais laikais garsus žurnalas "Mercure de France", išgyvenęs 75 metus, turėjęs garsių bendradarbių ir veiksmingai prisidėjęs prie tarptautinės kultūros kėlimo, turėjo užsirdaryti, jo leidybą jį pardavus Gallimardo leidykla, leidžiančiai savąjį "Nouvelle Revue Française" žurnalą.

P. Gaučys

ma jis liudija tai, kad, nepaisant priešų melų ir propagandos, lietuvių tauta nepalaužimai vystosi, stiprėja broliškių tarybių tautų tarpe. Nealient kruvinų žaidimų, kuriais paliko h tierinė okupacija ir karas. Šandien jau galime pelyti did. uotis ir d. d. žinojames pasiektais laimėjimais.

Mokslininkė, jei anksčiau patiesuprato, turėjo bent pastebėti nusipelnusio ekonomisto S. Fridbergo nurodymą į vykstantį statistinių palyginimų klastojimą. Ypač gyventojų palyginimo statistikoje tas klastojimas atkakliai palaikoma. Priešbolševikinį laiką Lietuvos gyventojų skaičius palyginimuose su dabartiniu skaičium imamas tik 1940 metų pradžios

skaičius, be Klaipėdos krašto ir be švenčionių bei Druskininkų - Dieveniškių plotų. Imant demesin viso dabartinio "LTSR" pioto gyventojų skaičių 1939 metų gale — 1940 pradžioje, jau tada tame plote buvo gyventojų daugiau kaip trys milijonai (apytikriai 3 mil. 125 tūkstančiai). Taigi melas jau ir tai, kad "tik dabar" gimęs trimilijoninis Lietuvos gyventojas.

Mokslininkė, ypač etnografinių studijų tikslais išvaikščiojusi daugybę kaimų ir miestelių, negali nežinoti, kad žaidžų Lietuvos gyventojų skaičiuje padarė toli gražu ne vien hitlerinė okupacija ir karas, ir kad jų žaidžų pridaryta jau po karo nei kiek ne mažiau, akip karo metu.

Mokslininkė dar aiškina, kad "Pagrindinis gyventojų augimo stimulus — tai materialinės ge-

DRAUGAS, šeštadienis, 1966 m. birželio mėn. 4 d.

7

rovės pakilimas, žmonių aprūpinimas pastoviu uždarbiu".

Etnografe turėtų būti žinoma, kad materialinė gerovė kaip tik ne visada prisideda prie gyventojų skaičiaus didėjimo, kartais esti ir atvirkščiai. Be to, mokslininkė dedasi lyg prieš kelias dešias neskačiusioj pa-

čioj Komjaunimo Tiesoj, kad natūralinis gyventojų prieauglis pernai jau buvo toks pat, kaip prieš karą, ir kad 3 milijonus pasiekti žymiai padėjo ne "materialinė gerovė", o gerai žinoma "imigracija".

(ELTA)

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
NAUJŲ PARDAVIMAS • SAV. DAN LIUTIKAS
GREITAS PATARNAVIMAS • VARTOJAMŲ TAISYMAS •
GARANTUOTA • KREDITAS
2412 WEST 71st St., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

PLANINGAS TAUPYMAS
moka gerus dividendus
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 1/2 %
Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERRITOS ROAD • CHICAGO 6, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Karamanlis, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪŠŲ ĮSTANGOS

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪŠŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. Y.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENSTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
"AMTRAMCK" MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLEECKER STREET
FREEWOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JES CAMPAY AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENTWORTH AVENUE
11339 JES CAMPAY AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2453
CL 7-6320
RE 2-7476
663-0494
PO 9-4507
HE 5-1654
233-2912
DU 5-4550
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0298
CH 7-5141
HE 5-4368
GR 5-9746
PE 1-0898
TO 8-3860
AN 8-1120
EX 2-0306

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

L Aidotuvų Direktoriai
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIUNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. Commodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Remkite tuos, kurie skelbia si dienr. Drauge.

Taupykite
MES MOKAME **4 1/2 %** ANT VISŲ SASKAITŲ

MIDLAND SAVINGS
Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Spygiliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

Būtiniausiasieji išradimai

Jaunimo metų proga būtų gera padaryti keletą svarbių išradimų, ypač tokių, kurie mums pvz. palengvintų atsiginti nuo aukų rinkėjų, parodytų, ar tu, ką nors garbindamas, kišenėje spygūs nerodai, arba atskleistų, ką galvoji, ir akis šypsais, galvodamas gerai, kad nežinai, kad aš tai padariau. Betgi mes manome, kad geriausias išradimas būtų toks aparatas, kuris tave asmeniškai pridenktų kaip slaptyvardžiu. Pavyzdžiui, laikraštyje išplūdai kokį savo artimą ir į akis šypsais, galvodamas gerai, kad nežinai, kad aš tai padariau. Betgi, gyvu žodžiu norėdamas išplūsti, to jau nebegali padaryti. Todėl vienas svarbiausių išradimų būtų išrasti tokį gyvą slaptyvardį, kuriuo prisidengęs ne tik spaudoj galėtum rašyti, bet ir viešai susirinkime juo prisidengęs kalbėtis.

Neseniai įvyko LB Chicago spygyardas suvažiavimas. Spaudoje buvo daug visokių plūdimų, gi suvažiavimas buvo visai taikus, nes niekas negalėjo jokiu slaptyvardžiu prisidengti. O jeigu būtų išradimas, kuris pridenktų asmenį, kaip slaptyvardis, tada būtų visai kitas reikšmas. Įeina į salę koks, sakysim, Kvarciejus, asilo galvą užsidėjęs, ir mекena tas pačias nesąmones kaip laikraštyje, bet niekas nežino, kas jis toks. Visi suvažiavimo dalyviai stebėtis ir būtu tiesiog priglušinti šaunių kalbų. Tada būtų, taip sakant, suvažiavimo taktika šuniui ant uodegos nuėjus. Arba įeina kokias rasiusi "Bendruomenės Narė" ir čirškia kaip katė su priminta uodega, kad, girdi "aš savo vyrą baigiu ir grabą nuvaryti, kuris šiaip ar taip yra vyriškos giminės, o kas man tokią Lietuvį bendruomenę moteriškosios giminės ir kokią girą nuskandinti". Žodžiu, dideliam talentui uždavinys, tiesiog į genijus išie-

Pirmadienio rytą tenka pavirsti paprastu sutvėrimu ir gerti tik vandenį.

tų toks išradėjas, ir ta prasme mūsų susirinkimai pagyvėtų, nes būtų praktikuojami ne laikraščiniai spaudaraišiai, bet konkretūs, taip sakant, akivaizdūs ir užčiuopiami.

Būtų gera, kad jaunieji mūsų elektronikai surastų aparatą, kuris iššifruotų suanglintas pavaras, kad, laikraštyje ar šiaip kur pavarde užtikęs, žinotum, ar jis Trumanas ar Tumėnas, Ga'damavičius ar Gadėm. Būtų taip pat nebloga, jeigu kas išrastų teleskopą, kuriuo galima iš anksto numatyti madas. Tada, pavyzdžiui, mūsų moterys galėtų iš karto nusikirpti sijonus, o nereikėtų po truputį trumpinti.

Neblogai būtų, kad kas išrastų kokį sakinį, kurį kaip tą

"amžinai atilsį" būtų galima pridėti prie pavardžių, jau atsventusių kokią sukaktį. Tada, ten tokias raides pridėjus, žinotume, kad apie tą asmenį nieko griežtesnio nebegalima pasakyti, nes, sukaktuves švenčiant, jis buvo taip išgarbintas, tiesiog į šventuosius pakeltas. Taigi apie sukaktį atsventusį arba gerai, arba nieko, kaip ir apie mirusį.

Būtų gera sutvėrti tokį aparatą, kuris išgelbėtų nuo gėdos, kada tėvų lietuviukas vaikas nebesukalba su jais lietuviškai, arba išrasti tokį aparatą, kad neparaudonuotum, kai plūsta visokie ten bendruomenininkai,

Kaip kartais būtų gera, kad ausis taip greit galėtų užsikisti, kaip gali akis užmerkti.

jog vaiko neleidi į lituanistinę mokyklą. Be abejo, nebologas būtų ir toks aparatas, kurio pagalba būtų galima surasti skirtumą tarp bumo, nieko neturinio, ir tarp turto, nieko neaukojančio, nes šiaip visokie fondų steigėjai ir aukų rinkėjai juos laiko lygiais.

Nebloga būtų surasti kokį elektroninį įtaisą, kuris panaikintų pažadus, pvz. — pažadėjai kam nors aukoti, o paskui nedavei, tai niekas ir neprisimeni ir nebeauka.

Būtų gera, kad jaunieji inžinieriai surastų kokias nors priemones, kaip reikš apsaugoti tas iš jvairių miestų lietuviškas kandidatas ir Miss Lithuania, o ir pačią vyriausią gražuolę, kad jų nepagautų koks nors arabas, žydas ar turkas. Tokie išrinkimai tai tik pirštu parodymas ir gražiųjų lietuvių lankų avelės, kad šias arabiški ar airiški vilkai grobtų.

Taigi Jaunimo metais yra daug svarbių uždavinių, daug svarbių išradimų laukia mūsų talentingų vyrų, bet vis dėlto manome, jog svarbiausia yra — kaip užsidėti slaptyvardinę kaukę. Dabar bus tiesiog daugybė suvažiavimų, diskusijų ir posėdžių. Ir kokie jie bus nuobodūs, jei niekas salėje negalės nė pusės to plūdimo panaudoti kaip laikraštyje, jei suvažiavime neprisidengs kokia kauke. Ta pačia proga siūlome visiems posėdžiautojams ir susirinkimams šalia kitų priimti ir tokią rezoliuciją, jog mirusieji turi teisę pinigų pasiimti į grabą.

P. U.

— Maloni ponis, nenušukite, aš redaguojau kitą skyrių, o ne Spyglius.

NUSTOJO GERTI

Į taverną įeina vyriškis ir užsako du stikluke degtinės, paaiškindamas, jog yra pažadėjęs savo draugui, kuris išvyko į Vietnamą, išgerti už jį kas vakarą jo prisiminimui.

Toji scena pasikartojo kas vakarą ilgesnį laiką, bet vieną dieną svečias užsakė tik vieną stikluke degtinės.

— Gal kokia nelaimė ištiko jūsų draugą Vietname? — paklausė susirūpinęs bartenderis.

— Nieko panašaus, — suškrabėjo atsakymas, — tik aš palioviau gerti.

ĮTĖKINAMI CHARAKTERIAI

Rašytojas atnešė leidėjui savo parašytą kriminalinį romaną. Kai leidėjas jį perskaitė, rašytojas paklausė:

— Kaip atrodo, geras mano veikalas?

— Labai geras, — atsakė leidėjas. — Ypač įtėkinantys yra vagių charakteriai, nes visa, ką jėdū sako, yra pavogta iš kitų autorių.

VYRAI IR ŽMONOS

— Paskolinsiu tau šimtine, bet tik nepasakyk to mano žmonai.

— Aišku, padarysiu, jei tu nepraneši mano žmonai, jog man skolinai.

PO EGZAMINŲ

Sūnus telegrafuoja motinai: "Egzaminų neišlaikiau, paruošk tėvą". Ir gauna atsakymą: "Tėvas paruoštas, pasiruošk tu".

— Vaikai ir laivai per užpakalį yra valdomi.

"Kas būtų buvę Michelangelo ir Rubensas, jeigu nebūtų turėję gražių moterų modelių?" J. Venckus, SJ.

"Pasirodo, Clevelande yra paruošta visų tikrų ir "įtariamų" lietuvių kartoteka, pagamintos moderniausios aukotojų kortelės, į kurias jie gali savo dušią Lietuvos Fondui užrašyti gyvi ar mirę..."

Alfonas Nakas

"Tiesa" vaizduoja malonų karvelių pakabą, įsikūrusių jau dešimt metų nebaigiamuos namuos.

Ir pavergtasis juokiasi Lietuvių pagėdavimas

Sovietų Sąjungos atstovas Pasaulio komunistinio jaunimo susibėgiman sako lietuviui delegatui:

— Nepasakykite, kad mums labai sektųsi. Štai, šaukėm jaunimo festivalį Alžyre, ten nuvertė Ben Bellą, ir suvažiavimas neįvyko. Tada nutarėm šaukti Akroį, bet ten nuvertė Nkrumah. Ką dabar reikėtų daryti?

— O, jei taip, dabar šaukime suvažiavimą Vilniuje, — nuddžio lietuvis delegatas.

Telefono stulpas Vilniuje

— Kas yra telegramstulpis? — klausia lietuvis rašytojas Vilniuje kitą rašytoją.

— Tai cenzoriaus paliesta Kalėdų eglutė, — atsakė antrasis.

Ponia Butterfly

Sovietų taip žmonės išgandinti nesivadinti ponais, kad net kiti, eidami į operą, "Madame Butterfly" sako, jog eisą žiūrėti "Draugės Butterfly".

TRYŠ PILNI PRIPYLIMAI

Pirmas pilnas pripylimas

Antras pilnas pripylimas

Trečias pilnas pripylimas

Kova su mašinomis

Mūsų valdžia atkreipė didžiausią dėmesį į nepaskelbtą karą, vykstantį šiame krašte. Ką užmuša čia per metus, tai Vietname pareikalaus 10 metų karštojo karo. Mūsų rinktieji senatoriai priėjo išvados, kad, norint pašalinti šiame krašte šaltąjį karą, reikia patobulinti auto mašinas.

Zvilgtėkim, kokios čia mašinos; tik pasuk kiek iš kelio, ir apsvynio kaip baranka aplink medį, arba, susitikus dviem mašinom, susiraukia kaip akordeonai. Kas nors įvažiuoja per sieną ar langą į valgyklą arba karciamą, jau su ja išvažiuoti nebegali. Pamėgink kiek pasiskubinti, posūky neišlaiko ant kelio, bet drožia per griovius, tvoras ir kalnus iki išsibarsto į atskiras, sudėtingas dalis. Arba pamėgink su dabartine mašina apsiversti kiliu tris kartus, lieka tik laužo groblai. Pamėgink tik dunstelėti sunkvežimui į šoną, anam nei šilta, nei šalta, o tavo mašiną reiks prosiyti visą savaitę, kol išlyginsi raukšles.

Todėl mūsų valdžia, rūpindamasi piliečių saugumu, numato išieiti taisykles, kaip turi būti pagamintos mašinos. Kiek Spygliui patyrė, pakeitimai numatomi padaryti šie. Pagamintos mašinos bus panardintos į specialios gumos skiedinį, kitaip sakant, visa bus apdėdinta gumos mase, kad susidūrus, nepasitų kurios pusės, sugerų sutrenkimą. Langų vietoje bus paliktos apskritos skylės, kaip laivų šonuose, kad susidūrus negalėtų važiuotojas išsokti per langą. Vairas bus iš lankščios medžiagos, kad nelaužytų vairuotojui šonkaulį.

Pavasario saulė prašvito meilai ir juokiasi širdį vilioja. Pakilo ir dangų aukštai vieversiai. Čiena ir krutina koja.

Durų užraktai įrengti kaip dabar naudojami seifų durims. Aplamai mašinos bus pagamintos taip, kad atlaikytų 10 persivertimų kūliais, kad pastačius vėl ant ratų, jeigu jų dar kiek liks, galėtum važiuoti toliau. Iš svarbiausių įrengimų viduje bus šie: įtaisytos dvi žarnelės, kurios bus prijungtos prie vairuotojo; jei tik rodiklis parodytų, kad esi įmetęs, viena žarnelė išsiūps visą alkoholį ir suleis jį į gazo tanką, o kita supils vairuotojui 2 kvortas lietuviškos giros. Tarp sėdynių (jaunimo dėmesiai) įrengtos grotelės, kad šalia važiuojanti blondinė neatsisėstų vairuotojui ant kelių.

Pakelėse bus panaikinti gyvieji medžiai, o jų vietoje pasodinti dirbtiniai medžiai, pagaminti iš minkštos, plastikinės medžiagos. Visi stulpai padengti trenksma sugeriančia medžiaga. Nors ir atskiros krypties toli viens nuo kito einą greitkeliai bus dar atskirti spyruokline tvora. Bus ir kitų patobulinimų, taip kad vairuotojas ir prie didžiausio pasiūto negalės užsimušti. Bus įdomi pramoga, kai mašinos voliosis kūliais ir ridinėsis kaip obuoliai, o joms mieko neatsitiks.

Uknotis

Jonis Aluona

AGONIJA

Tu šaukai: mūs jėgos jai, tik jai — tėvynei, Prie skaidrios taurės kieta kumštį kėlei. Mano žemės broli, pasakyk, ar gnynei, Kai vergijos pančius dėjo tėviškėlei?

Dar prieš tai, kai priešas iš tėvynės vijo, Priesaikos aldėjo — mirt už laisvę ryžoms. Vai nedaugel vyrų rado kalaviją, Mūsų žemę šlepinat bolševiko vyžoms.

Medumi kvėpėjo gintarinės lankos, Vieškelį link prūsų vergo žvilgsniais sekėm. Ak, ne ginklui skirtos brvo lepios rankos! Vasara iš sodų mojų vėsių kėkėm,

Daug takų, kelelių vedė mus į toli, Kruvinom pašvaistėm ten dangus žerėjo, Džiaugėmės palikę panerius maskolį Bėgant juk ne kraujas, prakaitas varvėjo.

SVARBIAUSIAS KONGRESO UŽDAVINYS

Australijos "Mūsų Pastogė" išspausdino didelį straipsnį apie Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso reikalus, kurio nedidelę ištrauką perspausdiname, informuodami visus spyglininkus apie kongresą ir tuo prisidėdami prie kongreso pasisekimo. Taigi "Mūsų Pastogė" vyksta toks pasikalbėjimas:

"Vienas iš teisėjų: Pone pirmininke, malonėkite dar kartą leisti susipažinti su klausimais, kad ir mes juos galėtume suprasti..."

Pirm.: Pirmas kandidatas, prašau. (Įeina skautas). Kaip sekasi, jaunuoli?

Skautas: Vis budžiu!

Pirm.: Sakyk, mielas, kam tasai jaunimo kongresas organizuojamas?

Skautas: Patyrimo daugiau gauti. Matai, ten bus tokia lietuvių džiamborė. Į laužą gal ateis ne tik vyriausias lietuvių vadas Bačiūnas, bet gal ir Amerikos prezidentas. O aš pats — kvalifikuotas laužavedys. "Sukilimas negrų buvo" galiu praversti septyniais būdais. Už tai ir šitą specialybės ženkluką gavau.

Pirm.: Gerai, bet kas tuomet laimima lietuvių išlaikyti?

Skautas: O, labai daug! Mes visi žygiuosime demonstruodami prieš negrus, kurie laiko priespaudoje Amerikos lietuvių. Kai Amerikos lietuvių bus išlaisvinti, tai jie daug pinigų sudės Lietuvai vaduoti.

Pirm.: O kaip galvoji atstovauti Australijos Lietuvių Bendruomenę?

Skautas: Visomis jėgomis, visu išmanymu ir skautišku apdirbimu.

Pirm.: Ačiū, jaunuoli. (Skautas atsiveikina didžiuoju salutu ir išeina). Sekantis kandidatas.

Sportininkas: Sveiks, valio!

Pirm.: Sveikas, jaunuoli. Pa-

siržęs vykti į Jaunimo Kongresą?

Sport.: Taip, pone pirmininke. Pirm.: Tai kaip ketini reprezentuoti Australijos lietuvių jaunimą?

Sport.: Mėtydamas kamuolių į krepšį. Matai, su krepšiniu senovės lietuvių nugalėjo Europą, o mes nugalėsime Ameriką.

Pirm.: Gerai, bet sakyk, kam tas Jaunimo kongresas šaukiamas?

Sport.: Suderinti sportinei veiklai. Suprantat, ne visur vienos taisyklės. Čia Australijoje krepšinio lankai yra 9 pėdos nuo žemės, o Amerikoje 10 pėdų.

Pirm.: Ačiū, jaunuoli. Sekantis kandidatas. Sveika, jaunuole.

Mergina: Aš modelis. Moku šokti tautinius šokus ir laimėjau tris grožio konkursus. Siūlyčiau priimti mano kandidatūrą. Esu puiki atstovė su didele patirtimi. Mano gyvybinė statistika yra 45—18—62.

Pirm.: Malonu, malonu!

Vienas iš teisėjų: Dovanokite, panele, bet kokios būsite tautybės?

Merg.: Stebiuosi, kuo jūs mane laikote. Aišku, Moteriškos! Norite, kad išsirengčiau? Tuoj pat.

Pirm.: Ne, ne. Bet dar vienas mažytis klausimėlis. Žinote, grynai dėl formalumo. Kam organizuojamas tas Jaunimo kongresas?

Merg.: Pažintims. Pažintys šiandien viskas. Jeigu aš suėčiau į glaudesnę pažintį su tuo, kas skiria kandidatus į kongresą, man kelionė būtų užtikrinta.

Taigi ir kas gali abejoti mergaitės nuosirdumu, o to labiausia šiais laikais ir trūksta. Gi be pažinčių net ir tom visom gražuolėm miestų kandidatėm į Miss Lithuania būtų sunku ištėkėti.

Praėjusį kartą buvom įsidėję šunį nugėrėją, o dabar įdedam intelektualą. Nuotr. V. Maželis

VEDE IS MEILĖS

Vienas vyrukas skundžiasi draugui:

— Tikėjau gauti nemažai kračio. Bet sekančią dieną po vedybų, pasikalbėjus su uošviu, paaiškėjo, jog apsiavedžiau tik iš meilės.

— Neuzmirškite, kad yra nemaža nulūžusių skersinių kopėčiųose į pasėsekimą.

Bob Peary

LIPIMAS IS LOVOS

— Man visada ryte skauda galvą, — sako mažametis berniukas.

— Tai turi iš lovos išlipti kojomis, — atsakė senelis.

— Tyras kukumas yra tada, kai gėdiniesi, besigirdamas, koks esi veiksmingas ar išmintingas.

— Vienas vyras turėjo tokią negražią žmoną, jog ją visur vedėsi kartu, kad tik nereiktų duoti atsiveikimo bučio.

"Sibiro ir Kanados gyvuliukai tik ir laukia, kada jų brangūs apvalkalai — Mink — šildys tų gražių moterų pečius". J. Venckus, SJ.

— Visur yra tokių puikuolių, kurie tūno savo soste ir laukia, kad kiti sriubos šaukštą prineštų artyn.

"Laisvoji Lietuva"

"Apie LB apygardos darbus spresime ne pagal tai, į kurias bažnyčias jie eina, ar su kuo draugauja, ar kokį šnapsą geria". "Naujienos"